

**SOUKROMÁ VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ ZNOJMO, S.R.O.**

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

**Rozpočet města Brna v podmínkách  
kombinovaného modelu fiskálního federalismu.**

**BAKALÁŘSKÁ PRÁCE**

**Autor: Ivana MELICHAROVÁ**

**Vedoucí práce: Prof. Ing. Václav VYBÍHAL, CSc.**

**Znojmo 2015**

## **PROHLÁŠENÍ**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Rozpočet města Brna v podmínkách kombinovaného modelu fiskálního federalismu“ vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další zdroje jsem řádně označila a uvedla v seznamu použitých zdrojů.

V Brně dne 20. 4. 2015

.....

Ivana MELICHAROVÁ

## **PODĚKOVÁNÍ**

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce, panu Prof. Ing. Václavu VYBÍHALOVI, CSc. za velmi příjemnou spolupráci při konzultacích k bakalářské práci. Děkuji zároveň mé rodině a mé vedoucí v práci p. Ing. Havránkové Michaelae za podporu při studiu.



## ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	<b>Ivana MELICHAROVÁ</b>
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Rozpočet města Brna v podmínkách kombinovaného modelu fiskálního federalismu.
Název (v angličtině)	The town of Brno's budget in conditions of a combined model of fiscal federalism.

### Zásady pro vypracování:

#### Cíl práce:

Cílem práce je popsat a identifikovat kombinovaný model fiskálního federalismu fungující v ČR a vyhodnotit míru decentralizace jednotlivých funkcí veřejných financí ve vztahu k rozpočtům jednotlivých městských částí. V této souvislosti pak popsat a vyhodnotit metody a kritéria rozpočtování na úrovni rozpočtu města Brna a jeho rozpočtových složek za zvolené referenční období.

#### Postup práce:

1. V teoretické části práce budou popsány a identifikovány jednotlivé modely fiskálního federalismu s akcentem na mechanismus fungování kombinovaného modelu uplatňovaného v České republice včetně rozpočtového určení daní a mechanismu rozvrhování prostředků na statutární města.
2. V praktické části bude vyhodnocena a analyzována metodika a kritéria rozpočtování rozpočtu města Brna na jeho jednotlivé rozpočtové složky ve zvoleném referenčním období, včetně prezentace na souboru rozpočtových dat.

#### Metody:

V bakalářské části práce budou využity metody zkoumání, především metody deskripce, komparace, analýzy, syntézy, explikace a matematicko-statistické metody.

Rozsah práce: 40 – 55 stran.

Seznam odborné literatury:

1. MUSGRAVE, Richard A. – MUSGRAVE, Peggy B. 1.vyd. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha : Management Press, 1994. 581 s. ISBN 80-85603-76-4.
2. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance : teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.
3. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. 2. vyd. *Financování měst, obcí a regionů*. 2. vyd. Praha : Grada Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-890-247-2789-9.
4. STIGLITZ, Joseph E. *Ekonomie veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 1997. 664 s. ISBN 80-7169-454-1.
5. ŠELEŠOVSKÝ, Jan a kol. 1. vyd. *Hospodaření krajské samosprávy*. Brno : Masarykova univerzita, 2010. 200 s. ISBN 978-80-210-5423-3.
6. VANČUROVÁ, Alena – LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňový systém ČR 2014*. Praha : VOX, 2014. 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.
7. VYBÍHAL, Václav. *Veřejné finance*. 1. vyd. Hradec Králové : E.I.A., 1995. 218 s. ISBN 80-85490-45-5.

Datum zadání bakalářské práce: leden 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2015

L.S.

Ivana MELICHAROVÁ  
student

prof. Ing. Václav VYBÍHAL, CSc.  
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.  
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.  
rektorka SVŠE Znojmo

## ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá fiskálním federalismem v České republice.

V teoretické části je popsán pojem a předmět veřejného rozpočtu a rozpočtové soustavy v České republice, rozdělení na územní samosprávné celky, jejich hospodaření a tvorba rozpočtového výhledu a rozpočtu se zaměřením na příjmy územního samosprávného celku.

V praktické části se věnuji přímému popisu a porovnání příjmů a jejich rozdělování mezi Magistrátem města Brna (Statutární město Brno) a městskou částí Brno - Židenice.

Pozornost je věnována české legislativní úpravě, zejména zákonům o obcích, krajích a hlavním městě Praze, dále rozpočtovým pravidlům, rozpočtové skladbě, rozpočtovému určení daní apod.

**Klíčová slova:** fiskální federalismus, veřejný rozpočet, rozpočtový výhled, rozpočtové určení daní.

## ABSTRACT

This bachelor thesis deals with fiscal federalism in the Czech Republic.

The theoretical part delineates the concept and subject of state budget and its system in the Czech Republic, the country's division into administrative districts, their management and budget planning and budgeting as focused on the revenues of the administrative district.

The practical part contains a detailed description and comparison of income and its allocation between the municipal government of Brno (Statutory City of Brno) and the city district Brno – Židenice.

It is concerned with the Czech legislation, primarily the laws on municipalities, regions and the capital city Prague, as well as budget rules, budget structure, budget organization of taxes etc.

**Key words:** fiscal federalism, state budget, budget planning, budget organization of taxes

## Obsah

<b>1</b>	<b>ÚVOD</b> .....	<b>8</b>
<b>2</b>	<b>CÍL PRÁCE A METODIKA</b> .....	<b>9</b>
<b>3</b>	<b>TEORETICKÁ ČÁST</b> .....	<b>10</b>
3.1	FISKÁLNÍ FEDERALISMUS .....	10
3.1.1	Podstata fiskálního federalismu .....	10
3.1.2	Struktura rozpočtové soustavy .....	12
3.1.3	Modely fiskálního federalismu .....	14
3.2	VEŘEJNÉ FINANCE .....	17
3.2.1	Soustava veřejných rozpočtů v České republice.....	18
3.2.2	Soustava rozpočtů České republiky .....	19
3.2.3	Základní funkce státního rozpočtu a principy veřejných financí.....	23
3.3	ROZPOČET ÚSC .....	25
3.3.1	Základy územní samosprávy .....	26
3.3.2	Rozpočtový výhled .....	27
3.3.3	Rozpočtová skladba .....	28
3.3.4	Příjmy územního samosprávného celku .....	29
3.3.5	Rozdělení příjmů z hlediska druhu .....	30
3.3.6	Rozpočtové určení daní .....	32
3.3.7	Příjmy rozpočtu obce .....	33
<b>4</b>	<b>PRAKTICKÁ ČÁST</b> .....	<b>35</b>
4.1	Městská Část Brno-Židenice .....	35
4.1.1	Historie MČ Brno - Židenice .....	35
4.1.2	Struktura příjmů .....	36
4.1.3	Tvorba a použití peněžních fondů .....	37
4.2	Magistrát statutárního města Brna .....	50

4.2.1	Výsledek rozpočtového hospodaření .....	50
4.2.2	Příjmy po konsolidaci .....	51
4.2.3	Změny systému rozpočtového určení daní .....	52
4.2.4	Shrnutí.....	57
<b>Závěr</b> .....		<b>59</b>
<b>Seznam použitých pramenů</b> .....		<b>61</b>
Seznam použité literatury .....		61
Seznam elektronických dokumentů, webové stránky.....		62
Seznam odborných časopisů.....		62
Seznam zákonů .....		63
Seznam použitých diplomových a bakalářských prací.....		63
Seznam použitých zkratk .....		64
Přílohy.....		66



# 1 ÚVOD

Česká republika se člení na základní a vyšší územní samosprávné celky. Základními územními samosprávnými celky jsou obce, vyššími územními samosprávnými celky kraje. Specifické postavení zaujímá Praha, která je zároveň obcí, krajem a hlavním městem naší republiky.

Územní samosprávné celky definujeme jako územní jednotky státu a jako společenství občanů, kteří na příslušném území žijí. Tato společenství vykonávají veřejnou správu: mají právo na samosprávu (realizují samostatnou působnost), a také se jim prostřednictvím zákonů částečně svěřuje výkon státní správy, v rámci přenesené působnosti.<sup>1</sup> Hospodaření obcí a krajů patří do samostatné působnosti územních samosprávných celků. Základní principy hospodaření obcí a krajů vycházejí z ústavy České republiky. Problematikou řádného hospodaření základních a vyšších ÚSC se zabývá několik právních předpisů. Hospodaření územních samosprávných celků je upraveno v zákoně o obcích, v zákoně o krajích a v zákoně o hlavním městě Praze. Další právní předpisy se zabývají konkrétními složkami hospodaření obcí a krajů (např. rozpočtovými pravidly, rozpočtovou skladbou, přezkoumáním hospodaření, rozpočtovým určením daní, místními poplatky, finanční kontrolou apod.)

A právě hospodařením obce a rozpočty se zabývá tato bakalářská práce, ve které srovnávám hospodaření Statutárního města Brna (magistrátu Brna) a jedné z jeho 29 částí – městské části Brno – Židenice, kde pracuji jako účetní.

V teoretické části popisují veřejné finance, veřejné příjmy, jejich členění, příjmy státního rozpočtu. V praktické části porovnávám hospodaření Magistrátu města Brna a jeho městské části.

---

<sup>1</sup> Peterová, 2012, str. 7

## **2 CÍL PRÁCE A METODIKA**

### **CÍL PRÁCE**

Cílem bakalářské práce Rozpočet města Brna v podmínkách kombinovaného modelu fiskálního federalismu je charakterizovat jednotlivé druhy veřejných příjmů, jejich členění, funkci veřejných financí. Hlavním předmětem zkoumání je způsob tvorby a užití jednotlivých veřejných rozpočtů a účelových fondů, způsob optimálního přiřazení veřejných příjmů (daní) do jednotlivých typů veřejných rozpočtů a v neposlední řadě také finanční vztahy ve vlastní rozpočtové soustavě, tj. vztahy mezi jednotlivými rozpočty a jednotlivými fondy navzájem.

### **METODIKA**

Po prostudování potřebné literatury a ostatních dostupných materiálů je mým hlavním cílem praktické porovnání hospodaření Magistrátu města Brna a jeho členění příjmů proti hospodaření a členění příjmů městské části Brno-Židenice. K tomuto účelu jsem využila dostupné materiály, tabulky a zprávy závěrečného účtu obou jednotek.

K práci jsou využity metody zkoumání, především metody deskripce, komparace, analýzy, syntézy, explikace a matematicko-statistické metody.

## 3 TEORETICKÁ ČÁST

### 3.1 FISKÁLNÍ FEDERALISMUS

Teorie fiskálního federalismu je poměrně nová součást teorie veřejných financí. O její rozpracování a aplikování teoretických poznatků do praxe se zasloužili především ekonomové v anglosaských zemích. Asi nejznámější je dílo **Wallace Oatese** z roku 1972 *Fiskální federalismus*, dále se této problematice věnoval Richard Musgrave, částečně James Buchanan, dále Francouz Charles Tiebout a německý ekonom Paul Bernard Spahn . V posledních desetiletích však je problematice fiskálního federalismu věnována pozornost i v zemích evropských, zejména v souvislosti s rostoucí úlohou územních samospráv, s procesem decentralizace a dekoncentrace.<sup>2</sup>

Teorie fiskálního federalismu zkoumá, jaké veřejné statky by jednotlivé stupně veřejné vlády měly zabezpečovat a financovat, zkoumá míru finanční soběstačnosti rozpočtů jednotlivých vládních úrovní včetně územní samosprávy.

Hlavním předmětem zkoumání je:

- způsob tvorby a užití jednotlivých veřejných rozpočtů a účelových fondů;
- způsob optimálního přiřazení veřejných příjmů (daní) do jednotlivých typů veřejných rozpočtů, tak aby bylo dosaženo co nejvyšší alokační efektivity;
- finanční vztahy ve vlastní rozpočtové soustavě, tj. vztahy mezi jednotlivými rozpočty a jednotlivými fondy navzájem.

O fiskálním federalismu lze hovořit v rámci rozpočtových soustav všude tam, kde existují alespoň dvě úrovně rozhodování.

#### 3.1.1 Podstata fiskálního federalismu

Termín **fiskální federalismus** jako první použil R. Musgrave, později následován W. Oatesem. Oates chápe pojem federalismus v širším vymezení, než jen z politického hlediska, které by zahrnovalo jen systémy založené na federativním uspořádání. Z hlediska ekonomického má každý veřejný sektor povahu sektoru federativního, protože fiskální

---

<sup>2</sup> Provazníková, 2011, str. 39

rozhodnutí jsou rozdělena mezi různé stupně řízení a správy. Záleží tudíž na státoprávním uspořádání v dané zemi. **Fiskální federalismus se týká fungování systému veřejných financí obecně** – nikoli jen ve federativně uspořádaných státech.<sup>3</sup>

Fiskální federalismus se zabývá především:

- uspořádáním rozpočtových soustav (tj. jejich vertikální a horizontální strukturou);
- rozdělením fiskálních funkcí mezi jednotlivé úrovně rozpočtové soustavy (samostatnost a odpovědnost);
- vhodným přiřazením zdrojů jednotlivým úrovním rozpočtové soustavy (daňovým určením, které daně poplynou do daňového rozpočtu);
- optimalizací vztahů v rámci rozpočtové soustavy (stanovením daňové pravomoci na jednotlivých vládních úrovních).

Důvody rozpracování teorie fiskálního federalismu:

- potřeba zkvalitnění rozhodování o finančních tocích v rozpočtové soustavě;
- částečná decentralizace veřejného sektoru na nižší vládní úrovně, a tím zvýšení intenzity veřejné kontroly nad utrácením veřejných finančních prostředků;
- zvýšení efektivity při financování potřeb veřejného sektoru ve smyslu paretovske efektivity, tzn. zabezpečování veřejných statků užitečných pro obyvatelstvo při současném zvýšení hospodárnosti ve financování veřejných statků.

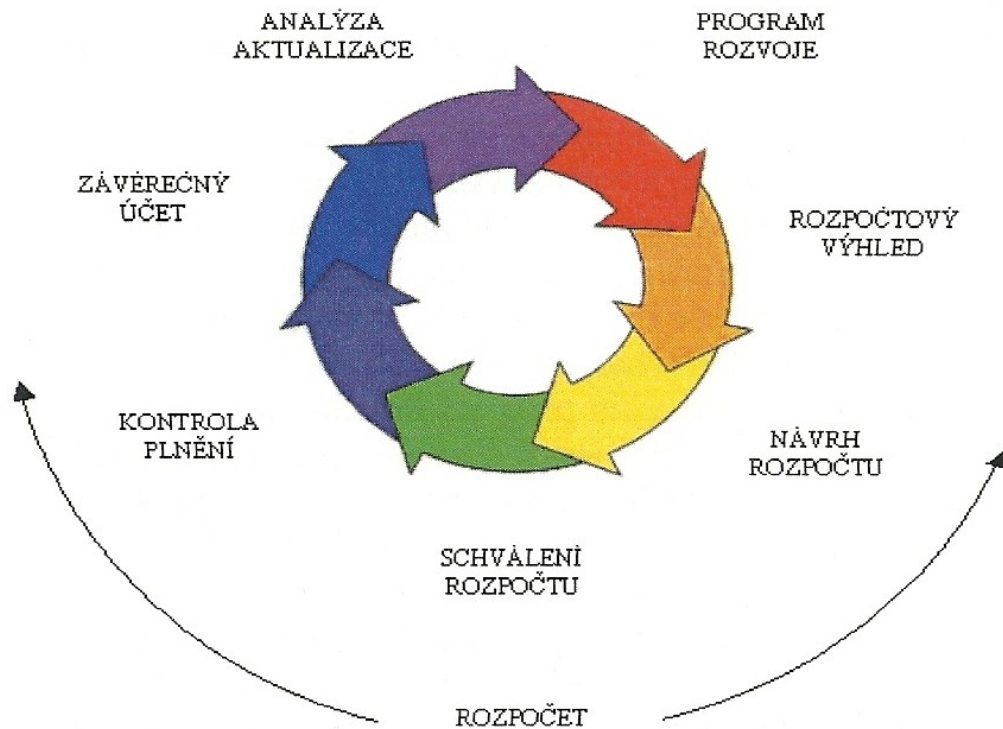
Vysvětlení paretovske efektivity nalezneme ve Stiglitzově knize *Ekonomie veřejného sektoru* (1997) na str. 3, který zde uvádí: „*První poučka říká, že za určitých podmínek vede konkurenční prostředí k alokaci zdrojů, která má jednu specifickou vlastnost: nelze najít žádnou jinou alokaci, která by některému z účastníků prospěla, aniž by zároveň nepoškodila některého dalšího účastníka. Existuje sice velký počet různých alokací zdrojů, které by byly pro jednoho, nebo i několik účastníků výhodnější, ale ve všech těchto případech by si alespoň jeden další účastník pohoršil. Alokace zdrojů, kdy si nikdo nemůže*

---

<sup>3</sup> Provazníková, 2011, str. 39

*polepšit, aniž by si někdo jiný pohoršil, se nazývá paretovsky efektivní podle známého italského ekonoma a sociologa Vilfreda Pareta (1848-1923).“<sup>4</sup>*

### Schéma 1 rozpočet



Zdroj: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012, str. 25

### 3.1.2 Struktura rozpočtové soustavy

#### ➤ Horizontální struktura rozpočtové soustavy:

- Horizontální model (také zvaný kooperativní model) fiskálního federalismu je postaven na institucionalizovaném způsobu společného rozhodování a

<sup>4</sup> Vachoušková, D., 2014, str. 13

dělení odpovědnosti. Charakteristickým rysem je i společné plánování a financování.<sup>5</sup> V rámci kooperativního modelu jsou uplatňovány horizontální finanční vztahy mezi rozpočty. Je uplatňován princip regionální solidarity. Bohatší země poskytují dotace chudším zemím, tudíž analogicky i bohatší obce chudším obcím.<sup>6</sup>

K měření finanční soběstačnosti rozpočtů nižších stupňů veřejné správy se používají různé ukazatele míry finanční soběstačnosti (nejčastěji podílové).<sup>7</sup>

- Tento model federativního uspořádání nelze považovat za všeobecně využívaný. Jde o zvláštní příklad uspořádání v Německu, kde prvky kooperativního federalismu byly zavedeny již v roce 1969. Výstižně toto uspořádání popsal Paul Spahn. Německý model charakterizoval jako specifickou dělbu funkcí, kdy existuje *centrální rozhodování* a *decentralizovaný výkon*. Tento model je postaven na silné ústřední vládě, která disponuje širokým spektrem vlivu v politické i daňové oblasti. Specifickým prvkem je jednotná a centralizovaná daňová legislativa.<sup>8</sup>

➤ **Vertikální struktura rozpočtové soustavy:**

- Zvaná též *koláčový model* nebo *model vrstveného dortu*. Typickými zeměmi tohoto uspořádání jsou anglosaské země jako např. USA, Austrálie či Kanada. Mezi základní východiska modelu náleží: fiskální autonomie jednotlivých úrovní řízení a odpovědnost jednotlivých úrovní vlád.<sup>9</sup> V tomto modelu jsou správním úrovním přiznány jejich vlastní daňové příjmy. Jejich výše je odvozena podle množství a úrovně veřejných statků, které jednotlivé územní jednotky zabezpečují.<sup>10</sup>

Vertikální model fiskálního federalismu lze dále dělit na:

- centralizovaný model;

---

<sup>5</sup> Peková, J., 2011, str. 169

<sup>6</sup> Peková, J., 2011 str. 168

<sup>7</sup> <http://www.vsmaterialy.cz/documents/385/Financeuzemnisamospravy1.pdf>

<sup>8</sup> Tesárková, J., 2011, str. 27

<sup>9</sup> Tesárková, J., 2011, str. 27

<sup>10</sup> Tesárková, J., 2011, str. 28

- decentralizovaný model.

Fiskální federalismus v praktické rovině představuje takové rozdělení příjmů a odpovědnosti za zajištění veřejných statků mezi jednotlivé úrovně rozpočtové soustavy, které přinese efektivní alokaci veřejných prostředků.<sup>11</sup>

**Schéma 1 Výhody a nevýhody modelů uspořádání fiskální soustavy**

Centralizovaný model	Decentralizovaný model
+ operativnost	+ vlastní iniciativa při zajišťování zdrojů
+ vyrovnávání rozdílů	+ motivace
+ úspory z rozsahu	+ spravedlnost
- nezájem na vlastním hospodaření	- polarizace regionů
- korupce	- obtížná koordinace
- ztráty užítka z vynucené spotřeby, z vynucených úspor	- vyšší administrativní náklady a nižší kvalifikace pracovníků

Zdroj: Malý, I., *Veřejná ekonomie – distanční studijní opora*, str. 157.

### 3.1.3 Modely fiskálního federalismu

#### (1) Plně centralizovaný model

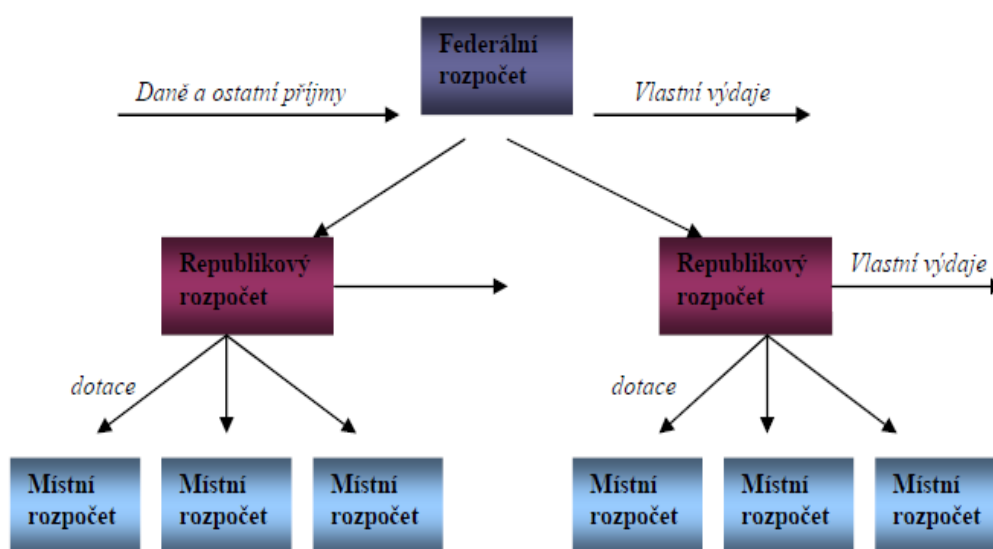
Příjmy plynou do státního rozpočtu a následně jsou rozdělovány do jednotlivých rozpočtů nižších stupňů. Centralizovanému modelu fiskálního federalismu odpovídá nízká míra soběstačnosti nižších úrovní, neboť nejvýznamnější veřejné příjmy zejména daňové, plynou do státního rozpočtu. V tomto modelu je soběstačný pouze ústřední rozpočet. Dále

---

<sup>11</sup> Chalupová, H., 2013, str. 17).

dochází k finančním vztahům mezi rozpočty v rozpočtové soustavě po vertikální ose. Prostřednictvím dotací, zejména účelových, může stát intenzivně ovlivňovat činnost a hospodaření nižších vládních úrovní. Přerozdělovací vztahy v rozpočtové soustavě jsou rozsáhlé.<sup>12</sup>

## Schéma 2 Centralizovaný model fiskálního federalismu



Zdroj: Tesárková, J., 2011, str. 29.

## (2) Plně decentralizovaný model

Příjmy jdou přímo do jednotlivých rozpočtů bez centrálního přerozdělování. Decentralizovaný model fiskálního federalismu je založen na úplné finanční soběstačnosti nižších vládních úrovní, to znamená i jednotlivých stupňů územních samospráv, včetně obcí, bez existence přerozdělovacích procesů uskutečňovaný dotacemi uvnitř rozpočtové soustavy. Soběstačnost však během rozpočtového roku, tj. v krátkém období roku kolísá. Jestliže by měly být jednotlivé články územní samosprávy v každém okamžiku úplně finančně soběstačné, musely by mít vyčleněny dostatečné příjmy na financování i krátkodobě nejvyššího objemu výdajů. Musely by mít adekvátní daňovou pravomoc, což

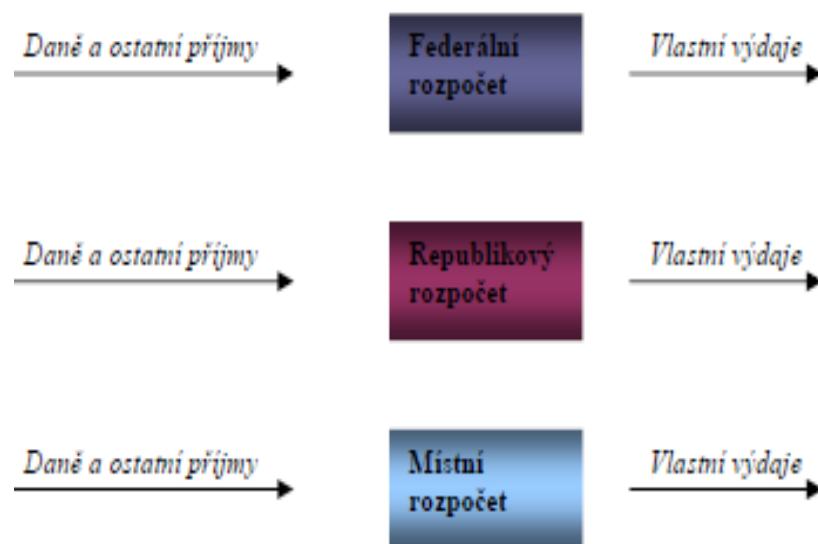
<sup>12</sup> Teplý, J., 2007, str. 17



by vedlo k nežádoucí daňové konkurenci. Musely by také disponovat dostatečně velkým objemem vlastního majetku, ze kterého by mohly získávat vlastní nedaňové příjmy.

Problémem je rozdílná daňová kapacita a rozdílný daňový výnos menších územních celků. Stát by neměl možnost tyto rozdíly korigovat. Jelikož většina příjmů má daňový charakter, vedlo by to obecně k růstu daňového zatížení kvůli zajištění potřebného daňového výnosu jak pro rozpočty všech obcí a regionů, tak státu. Decentralizovaný model fiskálního federalismu se v praxi v čisté podobě nevyužívá. Jedná se o teoretický model.<sup>13</sup>

### Schéma 3 Decentralizovaný model fiskálního federalismu



Zdroj: Tesárková, J., 2007, str. 30.

### (3) Kombinovaný model

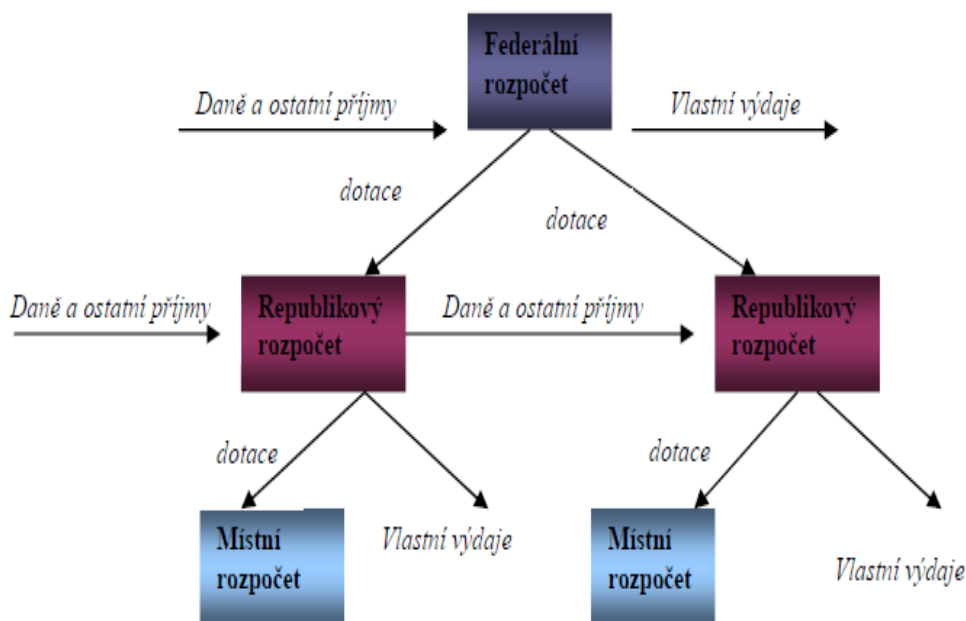
Je uplatňován v případě víceúrovňové rozpočtové soustavy (např. v ČR). Ve většině zemí se uplatňuje kombinovaný model fiskálního federalismu, který obsahuje prvky centralizovaného a zároveň decentralizovaného modelu. Každá vládní úroveň (od federální až po místní rozpočty) disponuje vlastními příjmy. Kromě vlastních **daňových a nedaňových** příjmů mohou nižší vládní úrovně, např. obec, čerpat transfery z republikového rozpočtu tzv. **dotace**. Podobně jako v kooperativním modelu se centrální

---

<sup>13</sup> Teplý, J., 2007, str. 23

vláda snaží uplatnit princip solidarity. Prostřednictvím poskytování dotací se rozpočet centrální vlády pokouší vyrovnat daňové výnosy mezi jednotlivými municipalitami a docílit tak poskytování veřejných statků v optimální výši.<sup>14</sup>

**Schéma 4 Kombinovaný model fiskálního federalismu**



Zdroj: Tesárková, J., 2007, str. 31.

## 3.2 VEŘEJNÉ FINANCE

*„Finance vyjadřují peněžní vztahy, které vznikají a rozvíjejí se při získávání, rozdělování, přerozdělování a užití peněžního kapitálu.“<sup>15</sup>*

Veřejné finance zahrnují peněžní vztahy vznikající získáváním, rozdělováním, alokací a užitím peněz patřící občanům. S penězi občanů (daňových poplatníků) nakládají a spravují je veřejnoprávní orgány a organizace.

<sup>14</sup> Peková, J., 2011, str. 173

<sup>15</sup> Vybíhal, V., 1995, str. 5

*„Veřejné finance tedy slouží k uspokojování potřeb obyvatelstva na úrovni státu, regionů a místních lokalit, zabezpečují veřejné úkoly a naplňují tak veřejné zájmy.“<sup>16</sup>*

Veřejné finance jsou těmi prostředky, kterými veřejnoprávní instituce – veřejný sektor zabezpečuje realizaci ekonomických činností veřejné politiky. Jedná se o vztahy vznikající v souvislosti s tvorbou, rozdělováním a používáním finančních prostředků institucemi veřejné správy. Svým charakterem ovlivňují soukromý sektor a aktivitu jejich subjektů.<sup>17</sup>

Veřejnými financemi tedy jsou veškeré finanční prostředky, kterými disponuje stát, státní orgány a ostatní veřejno-právní orgány a organizace.

### **3.2.1 Soustava veřejných rozpočtů v České republice**

Jednou ze základních podmínek fungování státu (jakéhokoliv organizovaného společenství lidí) je existence určitého finančního fondu, který slouží k financování aktivit státu (respektive jeho jednotlivých vládních úrovní). Tento finanční fond je označován pojmem **veřejný rozpočet**.<sup>18</sup>

Veřejný rozpočet je nejen finanční fond, ale zároveň finanční plán veřejnoprávních subjektů. Veřejné finance jsou soustředěny v jednotlivých rozpočtech. Pojem rozpočtová soustava je širším pojmem než pojem veřejné rozpočty.<sup>19</sup>

Veřejná rozpočtová soustava představuje **souhrn institucí, orgánů a veřejných rozpočtů (včetně vztahů vznikajících mezi nimi na území každého státu)**. Konkrétní uspořádání různých prvků této soustavy a charakter vztahů uvnitř veřejné rozpočtové soustavy je dán a ovlivňován různými faktory, např. formou státu, historickými okolnostmi, administrativně-správním členěním. **Na způsob koordinace vztahů mezi jednotlivými subjekty soustavy veřejných rozpočtů na území každého státu mají velký vliv rozpočtová pravidla, která upravují pravidla hospodaření s rozpočtovými prostředky, a právní norma upravující daňové určení.** Z hlediska vztahů uvnitř soustavy veřejných rozpočtů je

---

<sup>16</sup> Vybíhal, V. 1995, str.6

<sup>17</sup> Rentel, a.s. 2015, str. 80

<sup>18</sup> Phare CZ 0209-02-01-005, str. 7

<sup>19</sup> Phare CZ 0209-02-01-005, str. 7

důležitá míra samostatnosti různých subjektů této soustavy na různých stupních veřejné správy.<sup>20</sup>

### **3.2.2 Soustava rozpočtů České republiky**

V ČR je pojetí rozpočtové soustavy institucionální (institucionální hledisko se promítá do třídění veřejného rozpočtu – např. u státního rozpočtu do kapitol).<sup>21</sup> Institucionální pojetí rozpočtové soustavy ovlivňuje rozpočtové plánování, rozhodování o finančních tocích v rozpočtové soustavě. V ekonomické teorii včetně teorie veřejných financí převládá názor, že institucionální pojetí rozpočtové soustavy je jednou z příčin alokační neefektivnosti ve veřejném sektoru.<sup>22</sup>

#### **Soustavu rozpočtů ČR tvoří:**

- státní rozpočet;
- rozpočty krajů (vyšších územních samosprávných celků);
- rozpočty obcí (municipalit);
- rozpočty dobrovolných svazků obcí;
- rozpočty příspěvkových organizací zřizovaných ÚSC;
- rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti;
- státní účelové finanční fondy, včetně fondů zdravotních pojišťoven.

Na rozpočty v jednotlivých úrovních (státní, regionální i místní) jsou napojeny rozpočty organizačních složek státu a příspěvkových organizací, a dále i organizací, které dostávají z rozpočtu zřizovatele prostředky (obecně prospěšné společnosti (OPS), občanská sdružení, nadace, ale i obchodní společnosti).<sup>23</sup>

#### **Mimorozpočtové fondy zahrnují:**

- státní finanční účelové fondy;

---

<sup>20</sup> Peterová, H. 2012, str.102

<sup>21</sup> Peková, H. 2011, str. 95

<sup>22</sup> Peková, J., 2011, str. 96

<sup>23</sup> Phare Euroconsultans, CZ 0209-02-01 005

- státní pojistné fondy;
- privatizační fondy;
- jiné fondy.

Horizontální struktura veřejných financí - mimorozpočtové nebo fondové financování (finance státních účelových fondů) - jsou samostatnou specifickou skupinou veřejných financí, která je postavena odděleně od státního rozpočtu.

Státní účelové fondy mají právní subjektivitu, jsou zřizovány zákonem a každý fond je spravován samostatně. Zákonem je určen správce fondu a podmínky užití prostředků fondu.<sup>24</sup> Rozpočtovou soustavou prochází značný objem finančních prostředků, dochází k četným finančním vztahům mezi jednotlivými články rozpočtové soustavy. Proto je důležité upravit zpravidla zákonem pravidla hospodaření finančními prostředky rozpočtové soustavy – tzv. fiskální pravidla (v ČR jsou to dva zákony o rozpočtových pravidlech).

Rozpočtová soustava je četnými finančními vztahy, zejména daněmi a transfery, napojena na vnější okolí – soukromý sektor, domácnosti, ale také na nadnárodní instituce (EU, NATO apod.).<sup>25</sup>

Častěji jsou zřizovány **účelové fondy**, které sledují přímou vazbu na financování určitých potřeb (např. na komunální bydlení, na opravy památek apod.). Fondy mají zpravidla finanční vztah k územnímu rozpočtu – obec nebo kraj může poskytovat dotace do mimorozpočtových fondů. Velký počet mimorozpočtových fondů však může vést k situaci, kdy v některém fondu finanční prostředky přebývají, zatímco v jiném se nedostávají. Přitom pravidla hospodaření nedovolují provést přesun finančních prostředků mezi účelovými fondy během rozpočtového období. To lze provést až při schvalování rozpočtového hospodaření na další rok. **Výhodou** mimorozpočtových fondů je fakt, že naspořené finanční prostředky na konci rozpočtového období nepropadají (na rozdíl od územních rozpočtů) a lze je převést do následujícího roku.<sup>26</sup>

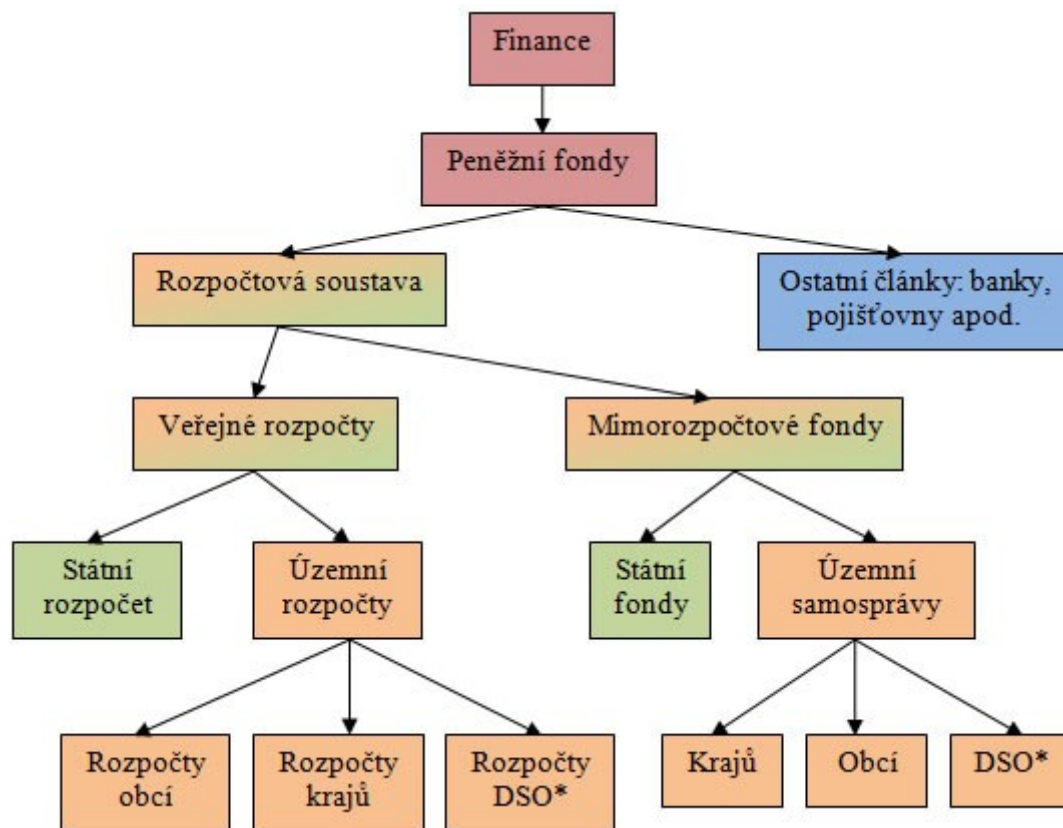
---

<sup>24</sup> Phare Euroconsultans, CZ 0209-02-01 005, 2015, str. 9

<sup>25</sup> Peková, J., 2011, str. 96,97

<sup>26</sup> Provazníková, R., 2011, str. 75

## Schéma 5 Model soustavy veřejných rozpočtů v ČR



Zdroj: Rentel, 2015, str. 84

Soustava veřejných rozpočtů v ČR kopíruje politické a správní uspořádání. Model zobrazuje soustavu veřejných rozpočtů pohledem fiskálního federalismu. Pohled jednotlivých subjektů v modelu zobrazují různé barvy. Zelená náleží státnímu rozpočtu a jeho účelovým fondům: státní fond životního prostředí; státní zemědělský a investiční fond; státní fond rozvoje dopravní infrastruktury.<sup>27</sup>

### Státní rozpočet

Státní rozpočet má dominantní charakter ve vztahu k rozpočtům nižších stupňů veřejné správy nebo samosprávy. Představuje finanční vztahy, které zabezpečují financování některých funkcí státu v rozpočtovém roce. Obsahuje očekávané příjmy a odhadované výdaje státního rozpočtu v rozpočtovém (kalendářním) roce a finanční položky. Příjmy a

<sup>27</sup> Rentel, 2015, str. 86

výdaje státního rozpočtu se člení na kapitoly státního rozpočtu, které vyjadřují okruh působnosti a odpovědnosti ústředních orgánů státní správy a dalších organizačních složek státu.

Státní rozpočet je kromě majetku druhým pilířem, na kterém stojí hospodaření územních samosprávných celků. V nejširším pojetí můžeme chápat státní rozpočet jako dokument schválený nejvyšším orgánem státu, zákonodárným sborem.<sup>28</sup>

**Státním rozpočtem je nezbytné zajistit:**

- určité standardní úrovně nejdůležitějších veřejných statků pro celé území státu;
- určitou stabilizaci ekonomického vývoje.

Státní rozpočet má zajistit nezbytné prostředky na nutné úkoly, aniž by se nepoměrně zasáhlo do hospodářství soukromých subjektů. SR je centralizovaný peněžní fond, ve kterém jsou soustředěny státní finance. Využívá nenávratného a neekvivalentního způsobu rozdělování. Je nejvýznamnějším rozpočtem v soustavě veřejných rozpočtů.<sup>29</sup>

**Státní rozpočet ČR je možné zjednodušeně definovat jako bilanci zachycující plánované výdaje a příjmy státu za jeden rok. Je hlavním nástrojem fiskální politiky. Lze jej považovat za koncentrovaný výraz státních financí, které jsou z hlediska objemu finančních prostředků stěžejní složkou veřejných financí.<sup>30</sup>**

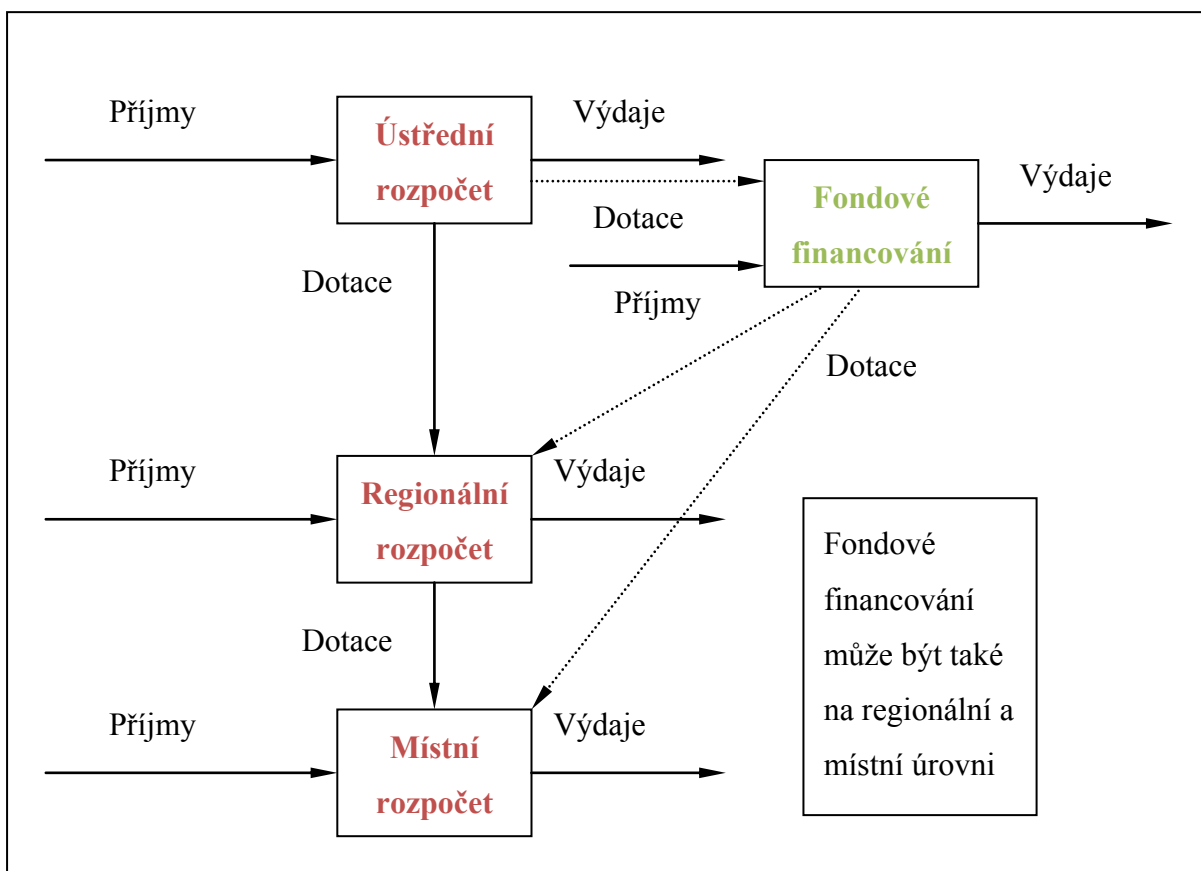
---

<sup>28</sup> Phare Euroconsultans, CZ 0209-02-01 005,2015, str. 21

<sup>29</sup> Phare Euroconsultans, CZ 0209-02-01 005,2015, str. 21,22

<sup>30</sup> Peterová, H., 2012, str. 104

## Schéma 6 Model rozpočtové soustavy ČR od 1.1.2003 (po zrušení okresních úřadů)



Zdroj: Šelešovský, 2002, str. 29

### 3.2.3 Základní funkce státního rozpočtu a principy veřejných financí

#### 3.2.3.1 Funkce státního rozpočtu

Podstatou státního rozpočtu je rozdělování a především přerozdělování důchodů. Představuje souhrn peněžních vztahů fungujících v oblasti tvorby, rozdělování a užití centralizovaného peněžního fondu.

Rozlišujeme pět základních funkcí státního rozpočtu, a to:

- alokační;
- redistribuční;
- stabilizační (fiskální);
- regulační;



- kontrolní.

**Alokační funkce** je funkcí státního rozpočtu, která má za svůj cíl co nejefektivněji poskytovat základní statky obyvatelstvu, a to buď zdarma, nebo za úplatu. Na tyto statky není právní nárok, jejich poskytování je symbolem postavení státu jako produkčního subjektu.

**Redistribuční funkce** státního rozpočtu spočívá v přerozdělování části státního rozpočtu mezi obyvatelstvo a jiné subjekty za účelem ovlivnění jejich důchodové situace a dosažení jisté míry vyrovnanosti. Účelem je řešení, kterým subjektům a v jakém množství mají být odebrány funkce a komu a v jakém množství mají být získané zdroje distribuovány prostřednictvím veřejných rozpočtů. Zásadním kritériem je distribuční spravedlnost.<sup>31</sup>

**Stabilizační (fiskální) funkce** státního rozpočtu je projevem aktivní fiskální politiky státu, který se snaží ovlivňovat základní ekonomické veličiny (hospodářský růst, zaměstnanost, platební bilanci a inflaci). Užívají se zde nástroje měnové a fiskální politiky.

**Regulační funkce** znamená přímé zásahy do soukromého sektoru (regulace cen, mezd apod.).

**Kontrolní funkce** znamená kontrolu příjmů a výdajů státního rozpočtu.

### 3.2.3.2 Principy veřejných financí

Veřejné finance jsou založeny na těchto základních principech:

- princip nenávratnosti;
- princip nedobrovolnosti;
- princip neekvivalence

**Princip nenávratnosti** – znamená, že vynaloženým výdajem nevzniká nárok na vrácení výdaje v podobě statku nebo služby.

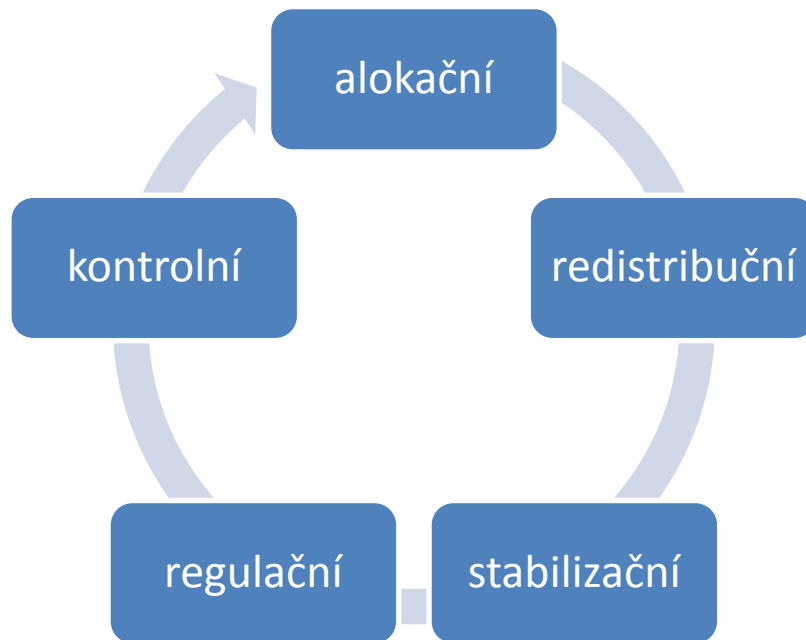
**Princip nedobrovolnosti** – subjekty (lidé, firmy) jsou právními předpisy donuceny k platbám daní, cel, poplatků.

---

<sup>31</sup> Rentel, 2015, str. 81

**Princip neekvivalence** – subjektu (plátcí) není znám účel, na který bude odvedená částka použita a zároveň mu není zaručeno, že se mu po přerozdělení vrátí v té samé výši použitím veřejného statku.

### Schéma 7 Funkce státního rozpočtu



Zdroj: H. Peterová, 2012, str. 105.

## 3.3 ROZPOČET ÚSC

*Zajištění dostatečných finančních zdrojů je hlavním úkolem obecních financí.<sup>32</sup>*

Základním nástrojem hospodaření územních samosprávných celků (dále jen ÚSC) je jejich **rozpočet**. Vzhledem k tomu, že potřeby ÚSC je třeba srovnat s jeho příjmy, jsou určujícími vždy finanční zdroje rozpočtu. Zdrojům rozpočtu se musí přizpůsobit jeho výdaje, a to nejen co do výše, ale i co do pořadí. Při sestavování rozpočtu by mělo

---

<sup>32</sup> Šelešovský, 2002, str. 27

zastupitelstvo ÚSC zvážit, zda příjmy územního samosprávného celku pokryjí jeho výdaje. Rozpočet kraje, rozpočet obce nebo rozpočet dobrovolného svazku obcí je finančním plánem, kterým se řídí financování činnosti ÚSC nebo dobrovolného svazku obcí v období jednoho kalendářního roku. Obsahem těchto municipálních (místních) rozpočtů jsou jejich příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud podle zákona neprobíhají mimo rozpočet. Municipální rozpočty pracují s podstatně nižším objemem finančních prostředků než státní rozpočet a jsou na něj jak příjmově, tak výdajově navázány.<sup>33</sup>

*Obec zajišťuje prostřednictvím svého rozpočtu jak vlastní činnosti (např. místní doprava, úklid, obecní policie apod.), tak ty činnosti, které na ni deleguje stát (např. školství, sociální péče, zdravotnictví apod.). Obec na svém území je tak povinna pro své občany zabezpečit potřebný rozsah a strukturu veřejných statků a veřejných služeb.<sup>34</sup>*

### **3.3.1 Základy územní samosprávy**

Základy územní samosprávy jsou v České republice obsaženy v samotné Ústavě ČR. Ekonomická samostatnost je zde jednoznačně vyjádřena v ustanovení čl. 101 odst. 3 Ústavy ČR, který stanoví, že územní samosprávné celky jakožto veřejnoprávní korporace mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.

Konkrétní podobu místní samosprávy v České republice pak specifikuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, který mj. stanoví podmínky pro nakládání s obecním majetkem.<sup>35</sup> Rozpočet ÚSC je finančním plánem, který slouží k řízení financování jejich činnosti. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním. Tato zásada je shodná s rozpočtovým rokem stanoveným v zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), pro státní rozpočet.

---

<sup>33</sup> Peterová, H., 2012, str. 105

<sup>34</sup> Šelešovský, 2002, str. 27

<sup>35</sup> Chalupová, H., 2013, str.19

V zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů je stanoveno, že se rozpočet sestavuje zpravidla jako **vyrovnaný (očekávané příjmy jsou rovny výdajům)**. Může být schválen i jako **přebytkový (očekávané příjmy jsou vyšší než výdaje)** v případě, že některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let.<sup>36</sup>

### 3.3.2 Rozpočtový výhled

Roční rozpočet vychází z rozpočtového výhledu. Ten je pomocným nástrojem ÚSC. Rozpočtový výhled slouží pro střednědobé finanční plánování územního samosprávného celku. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků **zpravidla** na období 2-5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. S jeho pomocí ÚSC zvažuje své potřeby a možnosti jejich finančního zabezpečení, tzn. zvažuje své výdaje a pro ně použitelné příjmy pro delší časové období, než je daný rozpočtový (kalendářní) rok.

Každý územní samosprávný celek je povinen prognózovat své hospodaření, a to alespoň ve zjednodušené podobě.

Rozpočtový výhled by měl obsahovat základní souhrnné ukazatele, kterými jsou:

- celkové příjmy;
- celkové výdaje;
- celkové pohledávky;
- celkové závazky.

Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud není v zákoně o rozpočtových pravidlech ÚSC uvedeno, že probíhají mimo rozpočet.<sup>37</sup>

---

<sup>36</sup> Peterová, H., 2012, str. 11,12

<sup>37</sup> Peterová, H., 2012, str. 10,12

### 3.3.3 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba je jedním z právních nástrojů, jimiž se zabezpečuje jednotné třídění příjmů a výdajů všech veřejných rozpočtů potřebné pro jejich vzájemnou srovnatelnost a z ní vycházející možnost analytického hodnocení v průběhu let. (Důvodová zpráva k návrhu o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ze dne 18. 11. 1999)

Rozpočtová skladba používá aktuálně 12 členění rozpočtových operací, a tím poskytuje různé pohledy na finanční hospodaření veřejných rozpočtů, neboť informace jednotlivých členění se vzájemně doplňují.<sup>38</sup>

Pro obce je povinných 5 z nich, a to:

- **Odpovědnostní hledisko** – z hlediska odpovědnostního se třídí příjmy a výdaje státního rozpočtu, a to podle správců kapitol státního rozpočtu. Rozpočet kapitoly obsahuje rozpočtové příjmy a výdaje OSS v jeho působnosti, příspěvky a dotace na reprodukci majetku PO a odvody PO v jeho působnosti. Při třídění příjmů a výdajů z hlediska odpovědnostního je jednotkou třídění kapitola státního rozpočtu.
- **Druhovému hledisku** – třídí se zde všechny příjmy a výdaje veřejných rozpočtů, a to podle příjmových a výdajových druhů (zde se zabýváme pouze příjmovými druhy). Příjmovým druhem se podle vyhlášky o rozpočtové skladbě rozumí právní důvod platby, která organizaci plyne:
  - u příjmů za poskytnutí věcí, služeb, prací, výkonů a práv případně druh těchto věcí, služeb, prací, výkonů a práv;
  - u příjmů z transferů druh přijímané podpory nebo zdroj transferu.

Při třídění příjmů a výdajů z hlediska druhového jsou jednotkami třídění:

- rozpočtová třída;
- rozpočtové seskupení položek;
- podseskupení rozpočtových položek;
- rozpočtové položky.

---

<sup>38</sup> Chalupová, H., 2013 str. 12

Nejvyšší jednotkou třídění z hlediska druhového jsou třídy a nejnižší položky. Položky se seskupují do podseskupení položek, podseskupení položek do seskupení položek a seskupení položek do tříd.

- **Odvětvové hledisko** - příjmy a výdaje se třídí podle odvětví. Odvětvím se rozumí:
  - druh činnosti, ze které plynou příjmy nebo na kterou se výdaje vynakládají;
  - zaměření právního subjektu, který finanční prostředky, které organizace získává jako příjmy, organizaci poukazuje nebo odevzdává;
  - zaměření právního subjektu, kterému organizace finanční prostředky poskytuje za účelem jeho podpory.

**Odvětvové třídění** je jedním z nejdéle používaných třídění veřejných rozpočtů, nedochází v něm k velkým úpravám, takže ho lze spolehlivě použít pro sestavení určitých řad a dokladovat tak, kolik prostředků je na jaký účel vynakládáno.

### **3.3.4 Příjmy územního samosprávného celku**

Příjmy ÚSC (obce nebo kraje) lze členit podle jejich povahy, která vyplývá z jejich ekonomických nebo právních vlastností. Příjmy ÚSC můžeme členit na šest skupin:

- příjmy, které vyplývají pro územní samosprávný celek z jeho vlastnických práv, příjmy z vlastní hospodářské činnosti ÚSC a příjmy vznikající územnímu samosprávnému celku jako zřizovateli nebo zakladateli právnické osoby;
- příjmy z vlastní správní činnosti ÚSC, především ze správních poplatků vybíraných při výkonu státní správy v přenesené působnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených orgány územního samosprávného celku podle zákona č. 250/2000 Sb. nebo jiných zákonů, např. o obcích, o krajích; patří sem i příjmy obcí z místních poplatků (kraj místní poplatky nemá);
- výnosy na daních a podíly na daních podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní;
- dotace ze státního rozpočtu nebo státního fondu, prostředky poskytnuté cestou Národního fondu a u obcí rovněž dotace z rozpočtu kraje;
- podíly na příjmech z poplatků, odvodů, pokut nebo jiných sankcí vznikajících v působnosti orgánů státní správy podle zvláštních zákonů (např. ekologie);
- přijaté dary a příspěvky.

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů bere v úvahu i možnost, že existují i další „jiné příjmy“, které dosud nejsou známy. Výčet příjmů uvedený v případě obcí v § 7 a v případě krajů v § 8 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů není taxativní (je pouze příkladný). (Zákon č.250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů)

### 3.3.5 Rozdělení příjmů z hlediska druhu

V posledních desetiletích rostou tendence posilovat vlastní příjmy územních rozpočtů.

O vlastních příjmech můžeme hovořit, pokud o jejich objemu a struktuře může rozhodovat územní samospráva (tj. nezávisle na centrální úrovni vlády).

Rámcově lze definovat čtyři skupiny zdrojů příjmů územních rozpočtů: **daňové příjmy**, **transfery a dotace**, **nedaňové příjmy** (máme na mysli příjmy, které souvisejí s vlastní aktivitou územních samospráv, zejména užitelské a jiné poplatky, příjmy z majetku a příjmy z obecních, či krajských organizací) a **úvěry, či půjčky**. První tři kategorie příjmů tvoří tzv. **nenávratné příjmy**, které jsou nejdůležitějším zdrojem financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru. Představují finanční vztahy tvorby územních rozpočtů na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti. Poslední skupinu příjmů tvoří **návratné příjmy**, a to zejména úvěry a půjčky, které jsou spojeny s povinnostmi obcí a krajů je za určitých podmínek splatit.<sup>39</sup>

U takových příjmů hovoříme o příjmech vlastních a o přijatých dotacích.

**Vlastní příjmy dělíme na:**

➤ **Kapitálové**

- příjmy z prodeje dlouhodobého majetku;
- příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů.

➤ **Běžné daňové**

- daně z příjmu, zisku a kapitálových výnosů;
- daně a poplatky z vybraných činností;
- majetkové daně;
- ostatní daňové příjmy.

---

<sup>39</sup> Provazníková, R., 2011, str. 79

➤ **Běžné nedaňové**

- příjmy z vlastní činnosti, odvody zřízených organizací;
- příjmy z pronájmu majetku;
- dividendy, úroky;
- přijaté sankce;
- příjmy z prodeje nekapitálového majetku;
- přijaté splátky půjček.

**Přijaté dotace dělíme na:**

➤ **běžné**

- od rozpočtů centrální úrovně;
- od rozpočtů územní úrovně;
- z vlastních zdrojů;
- ze zahraničí.

➤ **kapitálové**

- od rozpočtů centrální úrovně;
- od rozpočtů územní úrovně;
- z vlastních fondů;
- ze zahraničí.



### 3.3.6 Rozpočtové určení daní

Rozpočtové určení daní upravuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).

**Daně v České republice můžeme rozdělit z několika hledisek:**

- daně výlučné;
- daně sdílené;
- daně přímé;
- daně nepřímé;
- daně majetkové.

**Daně výlučné a sdílené** – výlučná daň znamená, že existuje pouze jeden její příjemce. Naproti tomu daň sdílená znamená, že se její výnos rozděluje mezi více příjemců.

**Mezi daně výlučné patří:**

- daně spotřební (daň z piva, z vína, z lihu a lihovin, daň z tabákových výrobků) – tyto daně jsou příjmem státního rozpočtu;
- daň z příjmu právnických osob, jejímž poplatníkem je obec – je příjmem obce, která je poplatníkem;
- daň z příjmu právnických osob, jejímž poplatníkem je kraj – je příjmem kraje, který je poplatníkem;
- daň silniční – je příjmem Státního fondu dopravní infrastruktury;
- daň z nemovitého majetku – je příjmem obce, na jejímž katastrálním území se nemovitost nalézá.

**Mezi daně sdílené patří:**

- daň z přidané hodnoty – se rozděluje mezi obce, kraje a státní rozpočet;
- daň z příjmů právnických osob (s výjimkou daně placené obcemi a kraji) – se rozděluje mezi obce, kraje a státní rozpočet;
- daň z příjmů fyzických osob – se rozděluje mezi obce, kraje a státní rozpočet;

- daň z minerálních olejů – se rozděluje mezi státní rozpočet a Státní fond dopravní infrastruktury.

### **Přímé a nepřímé daně**

- daň z příjmu právnických osob;
- daň z příjmu fyzických osob;
- silniční daň;
- daň z nemovitých věcí – **jsou daně přímé.**
- daň z přidané hodnoty;
- daně spotřební (daň z piva, vína, lihu a lihovin, daň z tabákových výrobků) – **jsou daně nepřímé.**
- daň z nemovitých věcí;
- daň z nabytí nemovitých věcí – **jsou daně majetkové.**

Mezi daně se též řadí poplatky, které dělíme na správní poplatky, místní poplatky, soudní poplatky, poplatky hrazené při ochraně životního prostředí a cla.

### **3.3.7 Příjmy rozpočtu obce**

Rozpočtovými pravidly je stanoveno, které příjmy přecházejí do rozpočtu obce:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv;
- příjmy z výsledku vlastní hospodářské činnosti (VHČ);
- příjmy z hospodářské činnosti příspěvkových organizací (PO), které obec zřídila;
- příjmy z vlastní správní činnosti, včetně příjmu z výkonu státní správy;
- výnosy z místních daní;
- výnosy z místních poplatků (psi);
- dotace ze státního rozpočtu a státních fondů (obce – z rozpočtu krajů);
- přijaté peněžní dary a příspěvky;
- ostatní příjmy.

### **Daňové příjmy rozpočtu obcí tvoří:**

- výnos daně z nemovitých věcí – příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází;
- podíl na **20,83%** z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty;
- podíl na **22,87%** z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů;
- podíl **23,58** z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby, s výjimkou výnosů z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů;
- podíl na **23,58% z 60%** z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob snížené o výnosy z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů a o výnosy z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby (jedná se o daň z příjmů fyzických osob samostatně výdělečně činných);
- podíl na **23,58%** z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů daně v případech, kdy poplatníkem daně je příslušný kraj nebo obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby;
- **30%** z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnosu daně (vyrovnání a dodatečně přiznaná nebo dodatečně vyměřená daň) z příjmů fyzických osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby a s výjimkou daně z příjmu ze závislé činnosti a z funkčních požitků sražených a odváděných plátcem daně;
- daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby;
- podíl na **1,5%** z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

## 4 PRAKTICKÁ ČÁST

### 4.1 Městská Část Brno-Židenice

#### 4.1.1 Historie MČ Brno - Židenice

Městská část (MČ) Brno - Židenice v současné podobě vznikla na základě zákona o obcích č. 367/1990 Sb. a Statutu města Brna z roku 1990. Patří k největším částem Brna se zabývanou plochou a podle počtu obyvatelstva.

Je ohraničena středem řeky Svitavy ze západu, ulicí Olomouckou a dálničním přivaděčem Brno - Olomouc z jihu, líšeňským katastrem s průmyslovým areálem firmy Zetor z východu. Severní hranici tvoří část ulice Líšeňské, Viniční, Ve vinohradech, kolem židenického hřbitova a Akátek. Tato hranice byla stanovena v první polovině devadesátých let v souvislosti s vymezením obvodu MČ Brno - Vinohrady, který vznikl na původním židenickém katastru. Z historického hlediska patří do působnosti dnešní MČ původní samostatné obce Židenice a Juliánov, připojené k Brnu v roce 1919, a část Zábrdovic, které byly připojeny k Brnu již v roce 1850.

Pro městskou část je charakteristická řadová zástavba rodinných a činžovních domů, drobných živnostenských provozoven, dvěma panelovými sídlišti Juliánov a Stará Osada a velkými průmyslovými podniky bývalou 1. brněnskou strojírnou, Zbrojovkou, MEZ Brno a také bývalou Lakrumkou. V roce 1995 měla 109 ulic a 3 náměstí (Karáskovo, Ondříčkov, Juliánovské), velký komunikační uzel městské hromadné dopravy (Stará Osada). Nemá však žádné centrum hospodářského a společenského života. Vytvoření takového centra značně omezuje komunikační systém, zejména dálniční přivaděč Gajdošova - Otakara Ševčíka, realizovaný v 80. letech 20. století.

První zmínka o Židenicích je z počátku 13. století zejména v souvislosti se založením premonstrátského kláštera v Zábrdovicích v roce 1209. Jejich vývoj je zaznamenán v obecních a farních kronikách, katastrálních knihách, mapách a v řadě publikací, zejména z 20. století.

#### 4.1.2 Struktura příjmů

Městská část Brno - Židenice má daňové příjmy z vlastní činnosti, z poplatků a z vedlejší hospodářské činnosti. Nedaňové příjmy plynou z nájemného, z úroků a z přijatých sankčních plateb. Kapitálové příjmy zahrnují příjmy z prodeje DHM. Tyto položky představují vlastní příjmy. Transfery představují neinvestiční transfery z VPS, ze státního rozpočtu, z rozpočtu města, z rozpočtu JMK a dále investiční transfery z rozpočtu města, z rozpočtu JMK a ze zahraničí. Převody plynou z výsledků hospodaření VHČ.

**Tabulka 1 Struktura příjmů Městské části Brno-Židenice v tis. Kč.**

Skutečné příjmy	Rok					
	2011		2012		2013	
	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%
Daňové příjmy celkem	18286	9,81	16545	9,40	15533	8,47
Nedaňové příjmy celkem	15129	8,12	14972	8,50	21989	11,99
Kapitálové příjmy	60	0,05	0	0	0	0
Přijaté transfery	91469	49,11	87891	49,96	85682	46,70
Převody z VHČ	61298	32,91	56549	32,14	60233	32,84
<b>Příjmy celkem</b>	<b>186252</b>	<b>100,00</b>	<b>175957</b>	<b>100,00</b>	<b>183437</b>	<b>100,00</b>

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno-Židenice.

Výsledek hospodaření městské části Brno - Židenice byl v letech 2011-2013 příznivý. Celkové příjmy dosáhly v r. 2011 101,64% rozpočtu upraveného, výdaje dosahovaly 91,18% rozpočtu upraveného. V r. 2012 dosáhly celkové příjmy 100,31% RU a výdaje 74% RU. V r. 2013 dosáhly celkové příjmy 100,55% RU a výdaje 81,55% RU. Do rozpočtu všech tří let byly postupně zapojeny finanční prostředky ze zůstatků předchozího

roku, tzn. 2010-2012. Schválené rozpočty se během roku upravují rozpočtovými opatřeními, v našem případě to bylo od 20 do 29 rozpočtových opatření.

Když jsem porovnála strukturu příjmů, tj. % výši příjmů k % výši celkových příjmů, dostala jsem následující výsledky:

- daňové příjmy tvořily ve všech třech sledovaných letech kolem 9% celkových příjmů;
- nedaňové příjmy v letech 2011-2012 se držely na 8% celkových příjmů a v r. 2013 stouply nedaňové příjmy městské části Brno - Židenice na 12% celkových příjmů;
- kapitálové příjmy byly vykázány pouze v r. 2011 a tvořili 0,5% celkových příjmů daného roku;
- přijaté transfery se držely v letech 2011-2012 kolem 49% a v r. 2013 klesly přijaté transfery na 47 % celkových příjmů;
- převody z VHČ (vedlejší hospodářská činnost – správa městských bytů (Bytasen)) se na celkových příjmech městské části podílela vždy kolem 32% celkových příjmů;
- celkové příjmy městské části Brno - Židenice tvořili v r. 2011 186252 tis. Kč, v r. 2012 to bylo 175957 tis. Kč a v r. 2013 183437 tis. Kč.

## **Financování**

Financování u MČ Brno-Židenice představuje použití finančních prostředků zůstatku minulého období snížené o splátky půjčených finančních prostředků. Financování odpovídá rozdílu mezi příjmy a výdaji s opačným znaménkem.

### **4.1.3 Tvorba a použití peněžních fondů**

#### **Pro obce obecně platí:**

součástí finančního systému územních celků jsou kromě rozpočtu i peněžní fondy. Územní samosprávný celek může zřizovat peněžní fondy – není to však povinnost.

**Peněžní fondy lze tvořit jak účelové, tak i neúčelové.** V případě účelových fondů jejich zdrojem mohou být:

- přebytky hospodaření z minulých let;
- příjmy běžného roku, které se však v daném roce nepoužijí (nemají v daném roce stanovené rozpočtové určení);
- převody z rozpočtu během roku do účelových peněžních fondů.

Obce ve velké většině používají fond rezerv a rozvoje s tím, že nevyčerpané prostředky do konce roku se dají převádět do let následujících. Jedná se o určitou formu spoření.

Pro zabezpečení kulturních a sociálních potřeb zaměstnanců obce si zřizují územní samosprávné celky **Sociální fond**. Zastupitelé schválí jeho naplňování (např. určitým procentem vyplacených mzdových prostředků nebo pevnou roční částkou), a zároveň stanoví pravidla, na co finanční prostředky z tohoto fondu použijí. Zpravidla to bývá příspěvek na stravování, ošatné, příspěvek na dovolenou, dary při životních výročích, půjčky na modernizaci bytů, příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem apod.<sup>40</sup>

MČ Brno - Židenice hospodařila v r. 2011-2013 se dvěma peněžními fondy. Jednalo se o Fond rezerv a rozvoje a Sociální fond:

➤ **fond rezerv a rozvoje**

- specifickým fondem, se kterým se zřejmě setkáme u většiny měst a krajů je **fond rezerv a rozvoje**. Pokud jej využívá obec, může v tomto fondu vytvářet prostředky na financování investic, případně jej využít na financování schodku rozpočtu obce (a to nejen jako výsledku hospodaření za celé rozpočtové období, ale i dočasného schodku v některých obdobích rozpočtového roku), případně na financování neplánovaných potřeb. Využívání příliš velkého počtu mimorozpočtových fondů však omezuje;<sup>41</sup>
- tvorba a použití fondu probíhala podle Metodiky rozpočtu Statutárního města Brna včetně zásad tvorby a použití peněžních fondů. Fond rezerv a rozvoje je naplňován

---

<sup>40</sup> Phare Euroconsultans, CZ 0209-02-01 005,2015, str. 32

<sup>41</sup> Provazníková, R., 2011, str. 75

příjmy z finančního vypořádání předchozího roku. Prostředky fondu je možné použít pro krytí výdajů rozpočtu;

**Tabulka 2 Tvorba a čerpání fondu rezerv a rozvoje.**

Fond rezerv a rozvoje	Stav k 31.12. (v Kč)		
	2011	2012	2013
Počáteční stav k 1.1.	101.086,06	56.011,15	-820,30
Příjmy-úroky 12/2011,2012,2013	-14,47	0	0
Příjmy z finančního vypořádání	3,756.663,00	5,108.546,55	8,848.575,00
<b>Zdroje</b>	<b>3,857.754,59</b>	<b>5,164.557,50</b>	<b>8,847.754,70</b>
<b>Použití fondu</b>	<b>3,800.054,33</b>	<b>5,165.378</b>	<b>8,000.000,00</b>
<b>Zůstatek k 31.12.</b>	<b>57.680,26</b>	<b>-820,30</b>	<b>847.754,70</b>

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno - Židenice.

➤ **sociální fond**

- tvorba a použití sociálního fondu se řídila Kolektivní smlouvou ÚMČ Brno-Židenice daného roku a podle Zásad tvorby a užití sociálního fondu ÚMČ Brno-Židenice pro zaměstnance ÚMČ, zaměstnance PS a pro uvolněné členy zastupitelstva na daný rok a čerpání bylo uskutečňováno v souladu se schváleným nebo upraveným rozpočtem;
- MČ Brno - Židenice nabízí zaměstnancům příspěvek na dovolenou, na kulturní a sportovní vyžití, na dopravu a na životní a důchodové připojištění.



**Tabulka 3 Tvorba sociálního fondu.**

Sociální fond (v tis. Kč)	Rok		
	2011	2012	2013
Zůstatek fondu z r. 2010,2011,2012	113	11	77
Příděl do fondu 5% mzdových prostředků	569	577	624
<b>Příjmy PS celkem</b>	<b>682</b>	<b>588</b>	<b>701</b>
Zůstatek fondu z r. 2010,2011,2012	-2	51	0
Příděl do fondu 5% mzdových prostředků	148	120	126
<b>Příjmy ÚMČ celkem</b>	<b>146</b>	<b>171</b>	<b>126</b>
Zůstatek fondu z r. 2010,2011,2012	87	77	80
Příděl do fondu 5% mzdových prostředků	620	688	748
<b>Příjmy ÚMČ celkem</b>	<b>707</b>	<b>765</b>	<b>828</b>
<b>PŘÍJMY SOC. FONDU CELKEM</b>	<b>1535</b>	<b>1524</b>	<b>1655</b>

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno - Židenice.

Kolektivní smlouvu navrhnou odbory a schvaluje rada. Každý rok se mění dodatek kolektivní smlouvy týkající se výše prostředků na dovolenou pro zaměstnance pečovatelské služby, úřadu městské části a pro uvolněné členy zastupitelstva.

**Tabulka 4 Výsledek hospodaření MČ Brno-Židenice za roky 2011-2013.**

Struktura daňových příjmů (tis. Kč)	Rok		
	2011	2012	2013
Daň z příjmu	10633	9502	12732
Poplatek ze psů	693	637	522
Poplatek za znečišťování	3	4	0
Poplatek za rekreační pobyt	1	1	0
Poplatek za užívání VP	1482	1790	1466
Poplatek z ubytovací kapacity	73	66	72
Poplatek za provoz VHP	4016	37	20
Část výtěžku za provoz VHP	511	164	0
Sdílený odvod z VHP	0	3760	0
Správní poplatky celkem	874	584	721
<b>Daňové příjmy celkem</b>	<b>18286</b>	<b>16545</b>	<b>15533</b>

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno - Židenice.

Tabulka ukazuje, že daňové příjmy MČ Brno - Židenice klesají. Je to způsobeno ekonomickou krizí v posledních letech a od r. 2013 také novým rozpočtovým určením daní. Netýká se to jen MČ Brno - Židenice, ale celého statutárního města Brna. (jak uvedu dále v části 4.2).

**Tabulka 4 – pokračování 1.**

Struktura příjmů z finančního vypořádání (tis. Kč)	Rok		
	2011	2012	2013
Ples MČ	183	197	185
Pečovatelská služba	4467	4308	4747
Inzeráty	204	188	112
Odvod MŠ Nopova	68	1000	450
Odvod ZŠ Kamenačky	500	500	330
Odvod ZŠ Krásného	200	200	950
Nájemné z pozemků - celkem	2136	1710	1342
Nájemné nebytových prostor	2343	1494	2188
Úroky-banky	276	209	207
Přijaté sankční platby-celkem	123	108	124
Vymožené pohřebné	54	47	47
Přijaté pojistné náhrady PS	102	15	4
Vratky přeplatků záloh OSP	96	132	59
Vratky přeplatků záloh ÚT	53	64	0
Nahodilé ostatní příjmy	205	291	1672
<b>Nedaňové příjmy celkem</b>	<b>15139</b>	<b>14972</b>	<b>21989</b>

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno - Židenice.

Nedaňové příjmy MČ Brno - Židenice tvoří např. příjmy z plesu, který úřad každoročně pořádá (vstupenky, tombola, prezentace firem), příjmy s pečovatelské služby a za inzeráty, dále odvody příspěvkových organizací (mateřské a základní školy v působnosti MČ).

MČ také pronajímá pozemky, z nichž čerpá nájemné ze zahrádek a ostatních pozemků, a pronajímá nebytové prostory (např. ZUŠ). Nedaňové příjmy dále tvoří úroky banky, přijaté sankční platby (ty tvoří pokuty stavební), blokové pokuty (pokuty blokové a za přestupky a jiné správní delikty), vymožené pohřebné apod. Stavební pokuty ukládá stavební odbor, blokové a sankční pokuty řeší a ukládá právní oddělení MČ (přestupek se řeší za přítomnosti přestupitele, který je pozván na úřad k prošetření). Vymožené pohřebné je pohřebné, které vydá MČ za pohřby osob bez příbuzenstva nebo osob žijících ve starobních ústavech apod. Pokud zemřelý nemá příbuzné, vrátí pohřebné MČ stát, pokud příbuzní existují, vymáhá se na nich.

**Tabulka 4 – pokračování 2.**

Struktura kapitálových příjmů (tis. Kč)	Rok		
	2011	2012	2013
<b>Kapitálové příjmy</b>	60	0	0
<b>Neinvestiční transfer z VPS stát. rozpočtu - celkem</b>	1739	2231	1244
<b>Neinvestiční transfer ze stát. rozpočtu - celkem</b>	14293	13599	10784
<b>Neinvestiční transfer ze stát. fondu rozvoje bydlení</b>	889	889	889
<b>Ostatní neinvestiční transfery</b>	5110	1740	3070
<b>Neinvestiční transfer z rozpočtu města - celkem</b>	62425	66868	65016
<b>Neinvestiční transfer z JMK na činnost PO</b>	12	114	79
<b>Investiční transfer od města celkem</b>	6650	1400	4600
<b>Investiční transfer ze zahraničí</b>	351	1050	0
<b>Přijaté transfery - celkem</b>	91469	87891	60233
<b>Převody z VHČ</b>	61298	56549	60233
<b>Přijaté transfery a převody - celkem</b>	<b>152767</b>	<b>144440</b>	<b>145915</b>

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno - Židenice.

Na dotace investiční i neinvestiční vypisuje Krajský úřad Jihomoravského kraje každý rok dotační programy. Obce se mohou přihlásit a zažádat si o dotaci na stanovené oblasti (např. oblast životního prostředí apod.).

MČ Brno - Židenice využila již v 90. letech dotaci na rozvoj bydlení na regeneraci bytových domů, které jsou majetkem města Brna a byly svěřeny MČ Brno - Židenice. Správu, provoz a údržbu těchto nemovitostí zajišťuje na základě mandátní smlouvy BYTASEN, s.r.o. (vedlejší hospodářská činnost – VHČ). Tato dotace je nepostačující, a proto má MČ Brno - Židenice úvěry u několika peněžních ústavů a zároveň využívá finančních prostředků z předplaceného nájemného budoucích nájemníků.

Kapitálové příjmy jsou z prodeje majetku MČ, a jak nám ukazuje výše uvedená tabulka, naposledy MČ prodala majetek v r. 2011. V r. 2013 zřídila MČ příspěvkovou organizaci Správa zeleně a veřejných ploch městské části Brno - Židenice, která má na starosti údržbu zeleně ve správě MČ. Předmět činností PO:

- pokos a vyhrab travních porostů;
- sběr roztroušeného odpadu;
- likvidace černých skládek;
- ořez stromů a keřů;
- údržba dětských hřišť;
- údržba parků a lesoparků;
- letní a zimní údržba chodníků.

Tato příspěvková organizace byla zřízena za účelem snížení provozních nákladů na údržbu zeleně a veřejných ploch (části chodníků). V době před zřízením PO stála péče o zeleň v Brně - Židenicích cca 6,5 mil. Kč ročně. Předpokládaná úspora po zřízení této příspěvkové organizace je asi 15-20% ročně. Ušetřené finanční prostředky mohou být proto použity například pro opravu školských zařízení, dětských hřišť nebo na akce pro seniory.

Zároveň PO prodává dřevo z pokácených a ořezaných stromů a keřů.

**Tabulka 4 – pokračování 3, příjmy celkem.**

Struktura celkových příjmů (tis. Kč)	Rok		
	2011	2012	2013
<b>PŘÍJMY CELKEM</b>	<b>186252</b>	<b>175957</b>	<b>183437</b>
Zapojení zůstatku r. 2010,2011,2012 - celkem	49251	22968	52159
Investiční půjčka FBV, úvěr ČS	5720	14935	0
Financování - celkem	54971	37903	52159
<b>PŘÍJMY A FINANCOVÁNÍ</b>	<b>241223</b>	<b>213860</b>	<b>235596</b>

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno - Židenice.

**Tabulka 4a Ceník palivového dříví.**

Dřevina	Cena za jednotku	DPH	Cena za jednotku s DPH
směs	PRM (prostorový metr)	%	PRM (prostorový metr)
<b>tvrdé dřevo</b>	950 Kč	15	<b>1093 Kč</b>
<b>měkké dřevo</b>	700Kč	15	<b>805 Kč</b>
<b>štěpka</b>	500 Kč	15	<b>575 Kč</b>

Zdroj: Správa zeleně a veřejných ploch městské části Brno - Židenice, p.o.

Výši poplatků stanoví obecně závazná vyhláška č. 22/2010, o místních poplatcích vydaná Statutárním městem Brnem v r. 2010. Tato vyhláška má 8 oddílů a 33 článků:

- oddíl I. stanoví obecné podmínky místních poplatků, kterých oblastí se týkají a kdo a v jaké výši je správou místních poplatků pověřen;
- oddíl II. je předmětem poplatků ze psů. Tyto poplatky jsou stanoveny pro každou městskou část v jiné cenové výši a dále se dělí podle toho, zda je pes držen v bytovém nebo rodinném domě nebo zda psa vlastní důchodce (zde se nerozlišuje bytový nebo rodinný dům). Sazba je stanovena na jednoho psa a na násobky dalších držených psů. Poplatková povinnost vzniká v den, kdy pes dovršil stáří tří měsíců, nebo v den, kdy se poplatník stal držitelem psa staršího tří měsíců. Od poplatků za psa jsou osvobozeni držitelé psa, kteří jsou nevidomí, osoby bezmocné a osoby

s těžkým zdravotním postižením, kterým byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod podle zvláštního předpisu (§ 86 zákona č. 100/1998 Sb. o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů), dále osoby provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob, osoba provozující útulek pro ztracené nebo opuštěné psy nebo osoba, které stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis (zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů apod.) Od poplatků jsou také osvobozeny organizační složky státu, příspěvkové organizace, Červený kříž a nadace apod.;

**Tabulka č 4b Sazby poplatků vydané Statutárním městem Brnem.**

MČ Brno- Židenice	Bytový Dům				Rodinný dům				Jiné prostory	
	Držitel psa		Důchodce		Držitel psa		Důchodce			
	ZS	další	ZS	další	ZS	další	ZS	další	ZS	další
<b>Poplatek z držení psa</b>	1500	2250	200	300	1000	1500	200	300	1000	1500

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno - Židenice.

Poplatek z držení psa je stanoven dle toho, kde je dotyčný pes držen. V bytových domech je poplatek vyšší, než v rodinném domě, kde má majitel psa vlastní pozemek, na kterém může psa venčit. Nejnižší sazba je stanovena pro důchodce a invalidy bez ohledu na to kde majitel bydlí. Poplatek se platí jednou ročně do konce března daného roku, pokud je pes v držení kratší dobu roku, je úměrně tomu sazba poplatku upravena.

- oddíl III. stanoví poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt. Poplatek platí fyzické osoby, které přechodně pobývají na území města Brna a určený poplatek vybírá a odvádí územně příslušnému správci daně ubytovatel, kterým je fyzická nebo právnická osoba;

**Tabulka 4c Sazby poplatku za užívání veřejného prostranství.**

MČ Brno Židenice		Zákl. sazba Kč/ den	Reklamní zařízení			Trvalé parkov. místo		Lun. park a jiné atrakce Kč/den	Fil. a tel. díla Kč/ den
			Billb. paušál	rekl. typu A paušál	Ost. Kč/ den	OA paušál	NA, autob. Kč/ den		
Popl UVP	Lok. I.	10	20000 R	100M	6	20000R	10	10	6
	Lok. II.	10	20000 R	100M	6	10000R	10	10	6

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno - Židenice.

Sazby poplatku za užívání veřejného prostranství je stanoveno v Kč/m<sup>2</sup>/den nebo paušální částkou v Kč za týden – T, měsíc – M nebo rok – R. lokality se řídí podle vybraných ulic.

Lokalita I. – Bělohorská, Bubeníčkova, Dulánek, Gajdošova, Geislerova, Jeronýmova, Jílkova, Klíny, Koperníková, Nezamyslova, Skopalíkova, Šámalova, Tábořská, Zábrdovická, Životského.

Lokalita II. – ostatní území ve správě MČ Brno - Židenice

- oddíl IV. stanoví poplatek za užívání veřejného prostranství. Ten se vybírá za zvláštní užívání veřejného prostranství, kterým se rozumí provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, pro umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro reklamní akce nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl. Poplatku podléhají náměstí, tržiště, ulice, chodníky, parky, veřejná zeleň a další prostory přístupné každému bez omezení. Poplatek platí fyzické i právnické osoby, které užívají veřejné prostranství stanoveným způsobem;



**Tabulka 4d Sazby poplatku za užívání veřejného prostranství.**

<b>Městská část Brno-Židenice (Kč/m<sup>2</sup>/den)</b>	<b>Umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje</b>
<b>Sazba D</b>	30

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno - Židenice.

Tento poplatek je stanoven podle lokalit a podle toho, zda je stánek pevný nebo mobilní. Dále je sazba rozčleněna na sazbu „A“ – „F“ podle toho, jaké služby MČ povoluje. MČ Brno - Židenice používá sazbu „D“, kdy povoluje stánky na Vánoce, Velikonoce, sv. Valentýna, MDŽ, Den matek a Památku zesnulých.

**Tabulka 4d – pokračování 1.**

<b>MČ Brno - Židenice (Kč/m<sup>2</sup>/den)</b>	<b>Provádění výkopových prací, umístění skládek, umístění stavebních zařízení</b>
<b>Sazba</b>	10

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno - Židenice.

- oddíl V. stanovuje výši poplatku ze vstupného. Ten se vybírá ze vstupného na sportovní, prodejní nebo reklamní akce sníženého o DPH, je-li v ceně vstupného obsažena. Poplatek se platí z úhrnné částky vybraného vstupného. Poplatek ze vstupného platí fyzické a právnické osoby, které akci pořádají;

**Tabulka 4e Sazby poplatku z ubytovací kapacity, za lázeňský nebo rekreační pobyt a vstupného.**

MČ Brno-Židenice	Sazba UK Kč/den/lůžko	Sazba LRP Kč/den/osoba	Sazba poplatku ze vstupného	
			Prodejní akce Kč	Reklamní akce Kč
	6	15	20	20

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu MČ Brno - Židenice.

- oddíl VI. stanoví poplatek z ubytovací kapacity. Poplatek se vybírá v zařízeních na území města Brna určených k přechodnému ubytování za úplaty. Platí ho ubytovatel, kterým je fyzická nebo právnická osoba, která přechodné ubytování poskytla. Tento poplatek se netýká zařízení poskytujících ubytování studentům a žákům, dále ubytovací kapacita ve zdravotnických nebo lázeňských zařízeních, pokud nejsou užívána jako hotelová zařízení, ubytovací kapacita v zařízeních sloužících sociálním a charitativním účelům;
- oddíl VII. stanoví poplatek na povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města Brna. Poplatku podléhají fyzické a právnické osoby, jimž bylo vydáno povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst. Poplatek se vybírá za povolení k vjezdu do pěti oblastí města, do kterých je jinak vjezd zakázán příslušnou dopravní značkou. Vjezd do každé z nich podléhá samostatnému zpoplatnění. Poplatek činí 20Kč za den. Poplatky za dané časové období uvádím v tabulce. Poplatek neplatí fyzické osoby, které mají trvalý pobyt nebo jsou vlastníky nemovitostí ve vybraném místě, osoby, které ve vybraném místě užívají nemovitosti ke své hospodářské činnosti a osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP a jejich průvodci;
- oddíl VIII. obsahuje společná a závěrečná ustanovení.

## 4.2 Magistrát statutárního města Brna

Podle zákona o obcích č. 128/2000 Sb. je Brno statutárním městem. Člení se na 29 městských částí. Nejvyšším orgánem samostatné působnosti je zastupitelstvo města a v městských částech zastupitelstva městských částí. V čele Magistrátu města Brna stojí primátor Ing. Jiří Vokřál.

Výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti na úrovni města je jedenáctičlenná Rada města Brna v čele s primátorem a jeho náměstkou. Nadřízeným všech pracovníků Magistrátu města Brna je tajemník MMB, který plní funkci statutárního orgánu zaměstnavatele dle zvláštních předpisů. Řízení Magistrátu města Brna je rozděleno do 5 úseků. Vedoucí úseků řídí přidělené odbory.

### 4.2.1 Výsledek rozpočtového hospodaření

Hospodaření statutárního města Brna za r. 2011-2013 vykázalo, obdobně jako v minulých letech příznivější výsledek, než bylo rozpočtováno.

**Tabulka 5 Výsledek rozpočtového hospodaření v letech 2011-2013.**

Ukazatel	2011		2012		2013	
	Skutečnost mil. Kč	% plnění	Skutečnost mil. Kč	% plnění	Skutečnost mil. Kč	% plnění
Příjmy celkem	12691,70	99,7	12124,60	101,1	12092,20	103,9
Výdaje celkem	10109,00	88,5	10843,20	84,6	10807,50	83,6
<b>Saldo příjmů a výdajů</b>	<b>582,70</b>	--	<b>1281,40</b>	--	<b>1284,60</b>	--

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu Statutárního města Brno.

Upravený rozpočet v r. 2011 byl splněn na 99,7% v důsledku nižšího plnění daňových příjmů a transferů, než bylo rozpočtováno. V r. 2012 byl splněn na 101,1% v důsledku vyššího plnění vlastních příjmů a v r. 2013 byl splněn na 103,9% , opět v důsledku vyššího plnění vlastních příjmů.

#### 4.2.2 Příjmy po konsolidaci

Rozhodujícími příjmy statutárního města Brna jsou jeho vlastní příjmy (daňové, nedaňové a kapitálové), které již od roku 2005 představují téměř 80% celkových příjmů. V roce 2012 jejich podíl na celkových příjmech vzrostl na 82,0%, oproti 77,4% v roce 2011. V roce 2013 jejich podíl na celkových příjmech klesl na 80,4%, oproti 82,0% v roce 2012. Mírný meziroční růst vykázaly daňové příjmy, výrazně vyšší meziroční plnění nedaňových příjmů je způsobeno jednorázovým účetním ziskem v souvislosti se splacením emise obligací z roku 2001. Meziroční výkyvy inkasa kapitálových příjmů souvisí s postupným prodejem významné části bytových domů v majetku města.

**Tabulka 6 Příjmy Statutárního města Brna v letech 2011-2013.**

Druh příjmů	2011		2012		2013	
	Skutečnost mil. Kč	% plnění	Skutečnost mil. Kč	% plnění	Skutečnost mil. Kč	% plnění
Daňové	7585,80	98,6	7820,40	101,3	8081,90	105,4
Nedaňové	1406,90	104,9	730,50	107,1	722,80	106,2
Kapitálové	829,30	106,7	1391,30	101,8	913,10	111,8
<b>Vlastní příjmy</b>	<b>9822,00</b>	<b>100,1</b>	<b>9942,20</b>	<b>101,8</b>	<b>9717,88</b>	<b>106,1</b>
Přijaté transfery	2869,70	98,3	2182,40	97,9	2374,4	96
<b>Příjmy celkem</b>	<b>12691,70</b>	<b>99,7</b>	<b>12124,60</b>	<b>101,1</b>	<b>12092,20</b>	<b>103,9</b>

Zdroj: vlastní zpracování podle závěrečného účtu Statutárního města Brno.

**Tabulka 7 Určení příjmů Statutárního města Brna v procentech.**

Druh příjmů	2011		2012		2013	
	Skutečnost mil. Kč	%	Skutečnost mil. Kč	%	Skutečnost mil. Kč	%
<b>Daňové</b>	7585,80	59,77	7820,40	64,51	8081,90	66,83
<b>Nedaňové</b>	1406,90	11,09	730,50	6,03	722,80	5,98
<b>Kapitálové</b>	829,30	6,54	1391,30	11,46	913,10	7,56
<b>Přijaté transfery</b>	2869,70	22,60	2182,40	18	2374,40	19,63
<b>Příjmy celkem</b>	<b>12691,70</b>	<b>100</b>	<b>12124,60</b>	<b>100</b>	<b>12092,20</b>	<b>100</b>

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka nám ukazuje, že daňové příjmy Statutárního města Brna rok od roku rostou, na rozdíl od příjmů nedaňových. Kapitálové příjmy vzrostly v r. 2012 vlivem prodeje bytových domů v majetku města.

#### **4.2.3 Změny systému rozpočtového určení daní**

V novém systému RUD došlo k navýšení podílu obcí na celostátním inkasu sdílených daní (současně byl zrušen příspěvek na žáka, který dostávaly obce v rámci tzv. souhrnného dotačního vztahu) a ke změně váhy jednotlivých kritérií pro přerozdělování zdrojů v rámci RUD mezi jednotlivé obce. Výrazně se snížila váha – pro Brno nejvýhodnějšího – kritéria, které vychází z počtu obyvatel a přepočítacího koeficientu pro čtyři největší města. V důsledku výše uvedených skutečností klesl v roce 2012 podíl města Brna na celostátním inkasu sdílených daní pro obce z 5,82% na 5,1%.

**V případě, že by nedošlo ke změně RUD, mohly být příjmy statutárního města Brna (daňové výnosy + příspěvek na žáka) v roce 2012 vyšší minimálně o 300 mil. Kč.**

Statutární město Brno každoročně hospodaří s výdaji okolo 14 mld. Kč. Na zajištění služeb, které využívají mimobrněští obyvatelé, dává ročně cca 1,2 mld. Kč. Objem daňových příjmů města Brna však v posledních letech klesá.<sup>42</sup>

*„Jen vinou ekonomické krize poklesly v posledních letech jeho daňové příjmy meziročně o miliardu korun a tento neuspokojivý stav stále trvá. V případě, že Brno bude ročně přicházet o další stovky milionů, zasáhne to nejen chod města, ale také občany denně dojíždějící do Brna za prací, kulturou, sportem či službami, na které směřují peníze z městského rozpočtu. Omezeny budou také investice.“* (Roman Onderka, bývalý primátor Statutárního města Brna).<sup>43</sup>

Nový systém RUD pro město Brno znamená, že v r. 2013 na daňových výnosech získalo zhruba o 200 mil. Kč méně. Když k tomu přičteme 49 mil. Kč, které město každoročně čerpalo ve formě příspěvku na žáka, je rozpočet města Brna o téměř čtvrt miliardy chudší.<sup>44</sup>

**Tabulka 8 Rekapitulace změn systému rozpočtového určení daní (RUD).**

Ukazatel	2012	2013
% podíl obcí na DPH	19,93	20,83
% podíl obcí na DPFO ze závislé činnosti	21,4	22,87
% podíl obcí na ostatních sdílených daních	21,4	23,58

Pramen: vlastní zpracování – údaje převzaty ze závěrečného účtu Statutárního města Brno.

Na podzim roku 2012 byl přijat zákon č. 295/2012 Sb., kterým se měnil zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novela zákona o rozpočtovém určení daní zahrnovala celou řadu změn. Jednou z nich bylo zavedení nového kritéria „počet dětí MŠ a žáků ZŠ navštěvujících školu zřizovanou

<sup>42</sup> Dostálová, B., 2012, str. 71

<sup>43</sup> Dostálová, B., 2012, str. 71

<sup>44</sup> Dostálová, B., 2012, str. 71-72

obcí“ do propočtu podílu obcí na procentní části celostátního hrubého výnosu sdílených daní. Počtem dětí se rozumí počet dětí účastnících se předškolního vzdělávání a počtem žáků se rozumí počet žáků plnících povinnou školní docházku.

V souvislosti s uvedeným se do sdílených daní obcí přesunuly také prostředky ve výši cca 1,5 mld. Kč, které byly do konce roku 2012 poskytovány obcím z kapitoly Všeobecná pokladní správa jako tzv. „příspěvek na školství“. Od roku 2013 se tak „prostředky plynoucí za žáky“ odvozují od celkového objemu sdílených daní pro všechny obce v České republice, resp. od objemu kritéria počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí, tj. 7% z celkového objemu sdílených daní. Zároveň již není v rámci státního rozpočtu stanovována výše příspěvku na žáka, jak tomu bylo v předchozích letech. Je nutné též zmínit, že v dané souvislosti byla zrušena povinnost vzájemné úhrady neinvestičních výdajů za dojíždějící žáky.

S výše uvedeným souvisí i novela zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. V §163 bylo zrušeno stanovení výše dotací ze státního rozpočtu pro obce a kraje. Dále byla zrušena výše uvedená povinnost úhrad neinvestičních výdajů, §178 a 179 uvedeného zákona.<sup>45</sup>

Na základě pokladního plnění za rok 2013, z toho plynoucího objemu sdílených daní pro obce, váhy kritéria „počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí“ a počtu dětí MŠ a žáků ZŠ k 30. září 2012 lze určit, že objem „prostředků plynoucích za žáky“ v roce 2013 byl 7,78 tis. Kč na žáka.<sup>46</sup>

---

<sup>45</sup><http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/prijmy-kraju-a-obci/2014/informace-k-financovani-materskych-a-zak-19175>

<sup>46</sup><http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/prijmy-kraju-a-obci/2015/informace-o-vysi-objemu-prostredku-plyno-20529>

**Tabulka 9 Význam (váha) kritérií pro přerozdělování zdrojů v rámci RUD.**

Ukazatel	2012	2013
Výměra katastrálních území obce	3%	3%
Prostý podíl: počet obyvatel v obci/počet obyvatel ČR	3%	10%
Počet žáků ZŠ a dětí MŠ	0%	7%
Podíl: počet obyvatel v obci/ počet Obyvatel ČR, násobený koeficienty	94%	80%
<b>Celkem</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Pramen: vlastní zpracování – údaje převzaty ze závěrečného účtu Statutárního města Brno.

V městském rozpočtu je méně prostředků na projekty a služby každoročně využívané nejen brněnskými občany, ale také několika tisíci studentů, pracovníků a návštěvníků dojíždějících do města. Vedení města Brna na snížení příjmů z RUD reagovalo úsporami ve výdajích na veřejnou dopravu. Aby nemuselo dojít k dalšímu zdražování jízdného, byly prodlouženy intervaly u většiny spojů a některé linky byly zrušeny (např. linka č. 13).<sup>47</sup>

Pro velká města jako je Brno nový systém nepředstavuje radikální zlepšení. Statutární města vesměs počítají se stejným nebo dokonce nižším objemem daňových příjmů, než měli v roce 2012.<sup>48</sup>

---

<sup>47</sup> Dostálová, B., 2012, str. 72

<sup>48</sup> Dostálová, B., 2012, str. 73



**Tabulka 10 Meziroční vývoj daňových výnosů a plnění rozpočtu daňových výnosů za období 2011-2013 v milionech Kč.**

<b>Druh daňového výnosu</b>	<b>Skutečnost</b>	<b>Skutečnost</b>	<b>Skutečnost</b>
	<b>2011</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>
<b>Daň z příjmů ze závislé činnosti</b>	1535,80	1600,70	1615,92
<b>Daň z příjmů z podnikání PO</b>	1409,00	1598,90	1546,12
<b>Daň z příjmů FO a SVČ</b>	60,40	90,20	112,90
<b>Daň z nemovitých věcí</b>	212,30	216,20	227,46
<b>Saň z příjmů FO vybírané srážkou</b>	134,70	163,40	156,11
<b>Daň z přidané hodnoty</b>	3345,10	3234,10	3285,20
<b>Doplatky zrušených daní</b>			0,001
<b>Celkem daňové výnosy</b>	<b>6697,30</b>	<b>6903,50</b>	<b>6943,72</b>

Pramen: vlastní zpracování - údaje převzaty z <http://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/rozpocet/plneni-rozpocetu-danovych-vynosu-mesta-brna/>

#### 4.2.4 Shrnutí

Výsledek mého zkoumání příjmů Statutárního města Brna a jeho městské části

Brno - Židenice je následující:

**Tabulka 12 Srovnání struktury příjmů MMB a MČ Brno – Židenice (%).**

<b>Druh příjmů</b>	<b>MČ</b>	<b>MMB</b>
<b>Daňové příjmy</b>	9,23	63,70
<b>Nedaňové příjmy</b>	9,54	7,70
<b>Kapitálové příjmy</b>	0,05	8,52
<b>Přijaté transfery</b>	48,55	20,08
<b>Převody z VHČ</b>	32,63	0,00
<b>Příjmy celkem</b>	<b>100</b>	<b>100</b>

Zdroj: vlastní zpracování.

Převody z VHČ MMB nemá, protože neprovozuje vedlejší hospodářskou činnost. Byty ve vlastnictví města Brna jsou předány do spravování městským částem, které se o ně starají prostřednictvím firmy Bytasen, s.r.o.

MMB má největší příjmy z daňových příjmů, ostatní příjmy jsou nižší, než má MČ Brno - Židenice. Přijaté transfery ve větší části poskytuje dále městským částem na údržbu nemovitostí a ostatních aktivit v jejich působnosti. Kapitálové příjmy má větší MMB, městská část vesměs DHM neprodává.

Magistrát města Brna má jiné složení příjmů než jeho městské části. Město Brno jako takové samo nevybírá poplatky ze psů apod. Jediný poplatek, který Brno vybírá je poplatek za svoz odpadu.

## Složení příjmů magistrátu města Brna:

- daňové příjmy
  - daně z příjmů fyzických osob;
  - daně z příjmů právnických osob;
  - obecné daně ze zboží a služeb v tuzemsku (DPH);
  - poplatky a odvody v oblasti životního prostředí (odnětí půdy ze zemědělského fondu apod.);
  - místní poplatky z vybraných činností a služeb (komunální odpad, povolení k vjezdu);
  - ostatní odvody z vybraných činností a služeb (loterie apod.);
  - správní poplatky;
  - daně z majetku (z nemovitých věcí).
- Nedaňové příjmy
  - příjmy z vlastní činnosti (z poskytování služeb a výrobků);
  - odvody z přebytků organizací s přímým vztahem (PO)
  - příjmy z pronájmu (pozemků a nemovitých věcí);
  - výnosy z finančního majetku (úroky, dividendy);
  - přijaté sankční platby;
  - příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku;
  - ostatní nedaňové příjmy (dary, pojistné náhrady apod.);
  - splátky půjček od podnikatelských subjektů;
  - splátky půjček od obecně prospěšných společností;
  - splátky půjček od veřejných rozp. územní úrovně (městských částí);
  - splátky půjček od zřízených a podobných subjektů (PO)
  - splátky půjček od obyvatelstva.
- kapitálové příjmy
  - příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (pozemků, nemovitých věcí apod.).
- přijaté transfery
  - neinvestiční přijaté transfery (v rámci souhrnného dotačního vztahu, přijaté od obcí, z vlastních fondů hospodářské činnosti).

## Závěr

Cílem bakalářské práce bylo srovnání příjmů Magistrátu města Brna a jeho městské části Brno – Židenice v podmínkách kombinovaného modelu fiskálního federalismu. Hlavním předmětem zkoumání byl způsob tvorby a užití jednotlivých veřejných rozpočtů a účelových fondů, způsob optimálního přiřazení veřejných příjmů (daní) do jednotlivých typů veřejných rozpočtů a také finanční vztahy ve vlastní rozpočtové soustavě, tj. vztahy mezi jednotlivými rozpočty a jednotlivými fondy navzájem.

V teoretické části jsem popsala historii vzniku fiskálního federalismu, jejímiž hlavními představiteli jsou hlavně Wallace Oates a Richard Musgrave.

Teorie fiskálního federalismu se zabývá tvorbou a užitím veřejným rozpočtů a optimálním přiřazením veřejných příjmů a veřejných rozpočtů. Vymezuje strukturu rozpočtové soustavy (horizontální, vertikální), rozdělení vertikální struktury na centralizovaný, decentralizovaný a kombinovaný model (je využíván v ČR). V další části bakalářské práce se zabývám veřejnými financemi, soustavou veřejných financí, mimorozpočtovými fondy a státním rozpočtem. Zmiňuji se o funkcích státního rozpočtu, principech veřejných financí a následně rozebírám rozpočet ÚSC, který je vždy navázán na státní rozpočet prostřednictvím krajských rozpočtů. Popisuji rozpočtový výhled, rozpočtovou skladbu a hlavně příjmy ÚSC, jejich rozdělení a rozpočtové určení daní, které se po roce 2012 změnilo a ovlivnilo příjmy obcí a krajů.

V praktické části porovnávám skladbu příjmů magistrátu města Brna a městské části Brno – Židenice. Jejich příjmy jsou v některých oblastech stejné, v jiných rozdílné. Městské části navyšují stav svých příjmů prostřednictvím místních poplatků (psi, užívání veřejného prostranství apod.) zatímco magistrát města Brna vybírá pouze dva poplatky (svoz odpadu a povolení k vjezdu do uzavřených oblastí města). Magistrát šetří své výdaje tím, že předal do správy městských částí bytové domy a takto ušetřené peníze používá na opravy, revitalizace a výstavbu objektů kulturních, sportovních apod. Poskytuje dotace na kulturu; památkovou péči; školství, mládež a tělovýchovu; zdraví; životní prostředí a sociální péči (dotace mohou být z rozpočtu města Brna, z rozpočtu Jihomoravského kraje, státní dotace, zahraniční dotace). Městská část Brno – Židenice v rámci ušetření peněžních prostředků zřídila v roce 2013 příspěvkovou organizaci na správu a údržbu zeleně a volných ploch. Takto ušetřené peněžní prostředky využívá na podporu školství apod.

Město i jeho městské části musely své příjmy a výdaje upravit v roce 2013, kdy začala platit novela rozpočtového určení daní. Ta odebrala čtyřem největším městům, mezi něž Brno patří 3 procentní body z přerozdělovaných daní. Následkem byl pokles příjmů města Brna cca o 250 mil Kč.

Výsledkem mého zkoumání příjmů magistrátu města Brna a jeho městské části je, že i přes nové RUD si magistrát města Brna nevede špatně (jeho příjmy v rozmezí let 2011-2013 rostly). Naopak u městské části příjmy kolísají a v některých oblastech klesají. Největší pokles je viditelný na daňových příjmech, kde příjmy za roky 2011-2013 postupně klesly z cca 18 mil. na 15 mil. Kč. Naopak nedaňové příjmy v roce 2013 prudce stouply z 15 mil. Kč na 21 mil. Kč, ostatní příjmy se držely na průměru.

Jako pozitivní jev u městské části vidím snahu ušetřit finanční prostředky zřízením příspěvkové organizace. Pracuji v městské části Brno – Židenice jako účetní a mám na starosti přijaté faktury. Největší výdaje plynou na údržbu silnic a chodníků, zvláště v zimních měsících. Problémem taky je nájem budovy, ve které městská část sídlí. Městské části patří 1. patro, polovina 3. patra a 4. - 5. patro. První patro, které MČ vlastní pronajímalo, ale nájem zdaleka nepokryl výdaje, které MČ platila za pronájem druhého patra a poloviny třetího patra od firmy Imos facility s.r.o., která je majitelem druhé poloviny budovy. V současné době je situace ještě horší, protože pronajímané první patro je od 5/2014 prázdné. Jako úsporu finančních prostředků a tím navýšení příjmů MČ vidím změnu stávajícího obývání pater. Přesunutím agendy z patra pronajímaného do patra vlastního by přineslo úsporu na peněžních prostředcích a to i za předpokladu, že se dané patro musí upravit. Vložené finanční prostředky na opravu a úpravu prvního patra, by se jistě v několika letech vrátilo zpět.

Tato práce na dané téma velmi obohatila mé znalosti veřejné správy a veřejných rozpočtů, které jistě využiji ve své práci pro městskou část Brno – Židenice. V budoucnu bych se chtěla místo účetnictví jako takového věnovat rozpočetnictví (sestavovat rozpočty pro městskou část) a práce na téma fiskálního federalismu mi pomohla pochopit skladbu a důvod tvorby veřejných rozpočtů.

# Seznam použitých pramenů

## Seznam použité literatury

FUCHS, Kamil; JURMAN, Tomáš; KRULOVÁ, Jitka. *Závěrečná práce jak postupovat při zpracování a úspěšné obhajobě*. 1. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická, 2013. 61 s. ISBN 978-80-87314-50-0.

MUSGRAVE, Richard A. – MUSGRAVE, Peggy B. *Veřejné finance v teorii a praxi*. 1. Praha: Management Press, 1994. 581 s. ISBN 80-85603-76-4.

NAHODIL, František a kol. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. 1. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 366 s. ISBN 978-80-7380-536-4.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 644 s. ISBN 978-7357-698-1.

PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3. Praha: Institut pro veřejnou správu, 2012. 147 s. ISBN 978-80-86976-24-2.

PLAČEK, Michal. *Veřejné finance*. 1. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická, 2012. 79 s. ISBN 978-80-87314-28-9.

PLAČEK, Michal. *Veřejná ekonomie*. 1. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická, 2012. 88 s. ISBN 978-80-87314-27-2.

PROKŮPKOVÁ, Danuše; SVOBODA, Michal. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*. 1 Praha: Wolters Kluwer, 2014. 152 s. ISBN 978-80-7478-523-8 (e-pub.)

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. 2. Praha: Grada Publishing, 2009. 304. s. ISBN 978-890-247- 2789-9.

STIGLITZ, Joseph E. *Ekonomie veřejného sektoru*. 1. Praha: Grada Publishing, 1997. 664 s. ISBN80-7169-454-1.

ŠELEŠOVSKÝ, Jan a kol. *Hospodaření krajské samosprávy*. 1. Brno: Masarykova universita, 2010. 200 s. ISBN 978-80-210-5423-3.

- TOTH, Petr; MICHLOVÁ, Radka; KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana;  
VOCHOZKOVÁ, Jacqueline; HESOUN, Radomír. *Ekonomické aktivity obcí a měst*. 1. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 127 s. ISBN 978-80-7380-491-6.
- VANČUROVÁ, Alena – LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňový systém ČR 2014*. 12. Praha: VOX, 2014. 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.
- VAVROCHOVÁ, Simona; KUŠ, Petr. *Územní samosprávné celky*. 2. Praha: Institut pro místní správu, 2012. 119 s. ISBN 978-80-86976-26-6.
- VYBÍHAL, Václav. *Veřejné finance*. 1. Hradec Králové: E.I.A., 1995. 218 s. ISBN 80-85490-45-5.

### **Seznam elektronických dokumentů, webové stránky**

<http://www.vsmaterialy.cz/documents/385/Financeuzemnisamospravy1.pdf>

<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/prijmy-kraju-a-obci/2014/informace-k-financovani-materskych-a-zak-19175>

<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/prijmy-kraju-a-obci/2015/informace-o-vysi-objemu-prostredku-plyno-20529>

<http://www.rentel.cz/portal/vut/>

Phare Euroconsultans, CZ 0209-02-01 005,2015. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*. Vysoká škola ekonomická v Praze, obecný vzdělávací program pro úředníky místních samosprávných orgánů

### **Seznam odborných časopisů**

*Poradce veřejné správy*. Český Těšín, 2015, č. 2-3. 112 s.

## **Seznam zákonů**

Zákon č. 24/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 25/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

## **Seznam použitých diplomových a bakalářských prací**

DOSTÁLOVÁ, Barbora. *Vývoj rozpočtového určení daní z pohledu obcí*. 2013. Masarykova universita, Ekonomicko-správní fakulta. 85 s.

HACH, Václav. *Veřejné příjmy, jejich charakteristika, druhy a členění*. 2014. Jihočeská universita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra Společenských věd. 49 s.

CHALUPOVÁ, Hana. *Rozpočtový proces na úrovni obce v teorii a praxi*. 2013. Právnická fakulta Masarykovy university, katedra Finančního práva a národního hospodářství, 81 s.

KOCÍKOVÁ, Jana. *Fiskální federalismus redistribuční toky k zajišťování veřejných statků a správních agend pro obyvatelstvo České republiky*. 2007. Vysoká škola ekonomická v Praze, fakulta Národohospodářská. 99 s.

TEPLÝ, Jan. *Fiskální a rozpočtová decentralizace a její makroekonomické důsledky*. 2007. Universita Pardubice, fakulta Ekonomicko-správní. 74 s.

TESÁRKOVÁ, Jana. *Dopady politiky fiskálního federalismu na hospodaření obcí v české republice*. 2011. Vysoká škola ekonomická v Praze, Národohospodářská fakulta. 75 s.

VACHOUŠKOVÁ, Dana. *Model fiskálního federalismu v ČR*. 2014. Vysoká škola finanční a správní, Fakulta sociálních studií. 132 s.



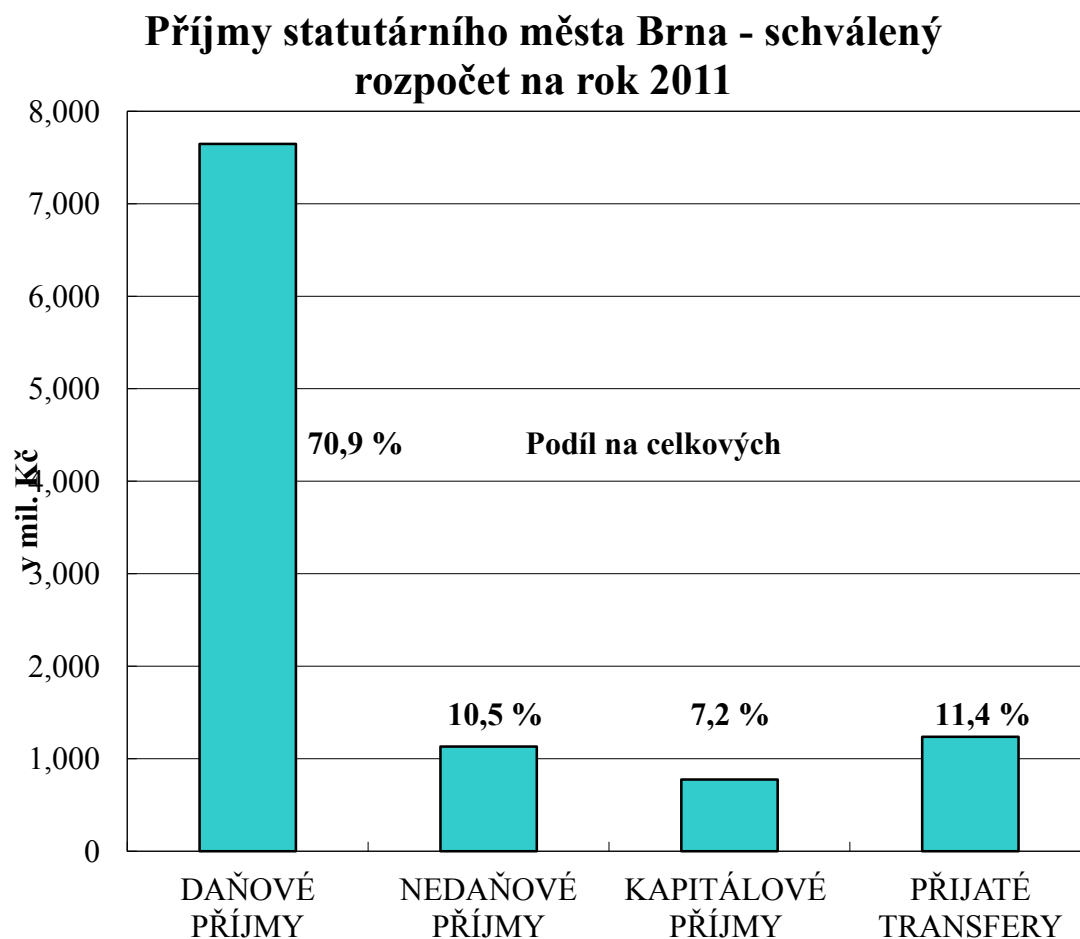
## Seznam požitých zkratek

<b>AS</b>	akciová společnost
<b>ČR</b>	Česká republika
<b>ČS</b>	Česká spořitelna
<b>DHM</b>	dlouhodobý hmotný majetek
<b>DPH</b>	daň z přidané hodnoty
<b>DPFO</b>	daň z příjmu fyzických osob
<b>DSO</b>	dobrovolný svazek obcí
<b>EU</b>	Evropská Unie
<b>FO</b>	fyzická osoba
<b>JMK</b>	Jihomoravský kraj
<b>MČ</b>	městská část
<b>MMB</b>	Magistrát města Brna
<b>MŠ</b>	mateřská škola
<b>NA</b>	nákladní auto
<b>NATO</b>	severoatlantická aliance
<b>OA</b>	osobní automobil
<b>OPS</b>	obecně prospěšná společnost
<b>OSS (OS)</b>	organizační složka státu
<b>PO</b>	příspěvková organizace
<b>PO</b>	právnícká osoba
<b>PS</b>	pečovatelská služba
<b>RU</b>	rozpočet upravený
<b>RUD</b>	rozpočtové určení daní
<b>SP</b>	státní podnik
<b>SR</b>	státní rozpočet

<b>SVČ</b>	samostatně výdělečně činný
<b>ÚMČ</b>	úřad městské části
<b>USA</b>	Spojené státy americké
<b>ÚSC</b>	územně samosprávný celek
<b>ÚT</b>	
<b>VHČ</b>	vedlejší hospodářská činnost
<b>VPS</b>	všeobecné prospěšná společnost
<b>VP</b>	veřejný prostor
<b>VÚSC</b>	vyšší územní samosprávný celek - kraj
<b>ZMČ</b>	zastupitelstvo městské části
<b>ZS</b>	základní sazba
<b>ZŠ</b>	základní škola
<b>ZTP</b>	zvlášt' těžce postiženým
<b>ZUŠ</b>	základní umělecká škola

## Přílohy

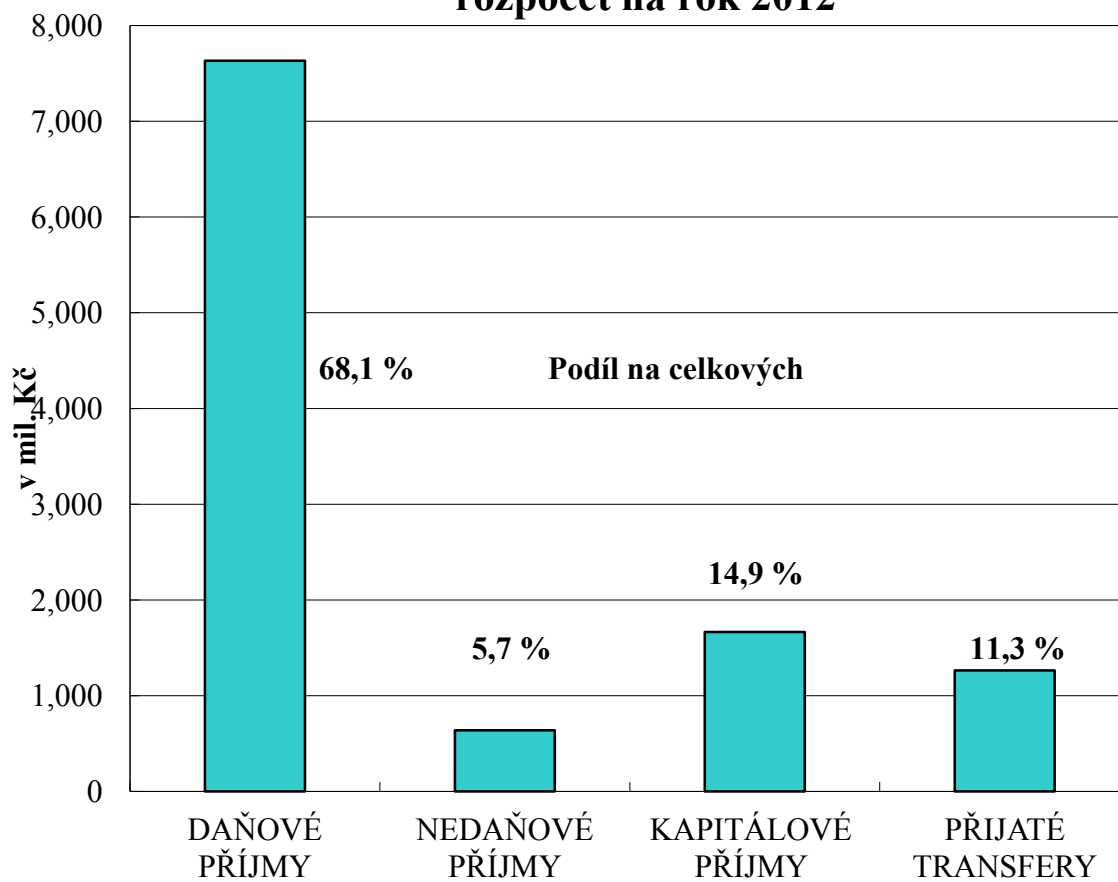
### Příloha 1 Graf – Příjmy statutárního města Brna r. 2011



Zdroj: <http://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/rozpocet/rozpocet-mesta-brna/souhrnny-rozpocet-statutarniho-mesta-brna-na-rok-2011/>

Příloha 2 Graf – Příjmy statutárního města Brna r. 2012

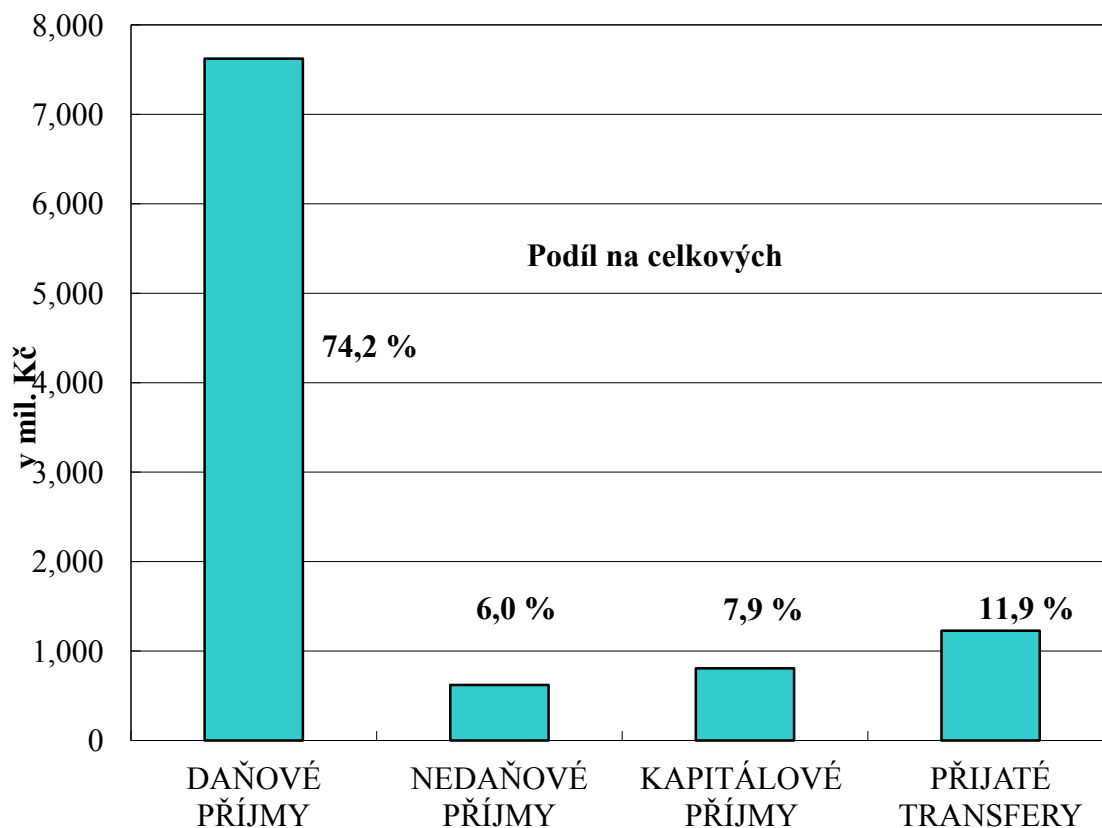
**Příjmy statutárního města Brna - schválený  
rozpočet na rok 2012**



Zdroj: <http://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/rozpocet/rozpocet-mesta-brna/souhrny-rozpocet-statutarniho-mesta-brna-na-rok-2012/>

**Příloha 3 Graf – Příjmy statutárního města Brna r. 2013**

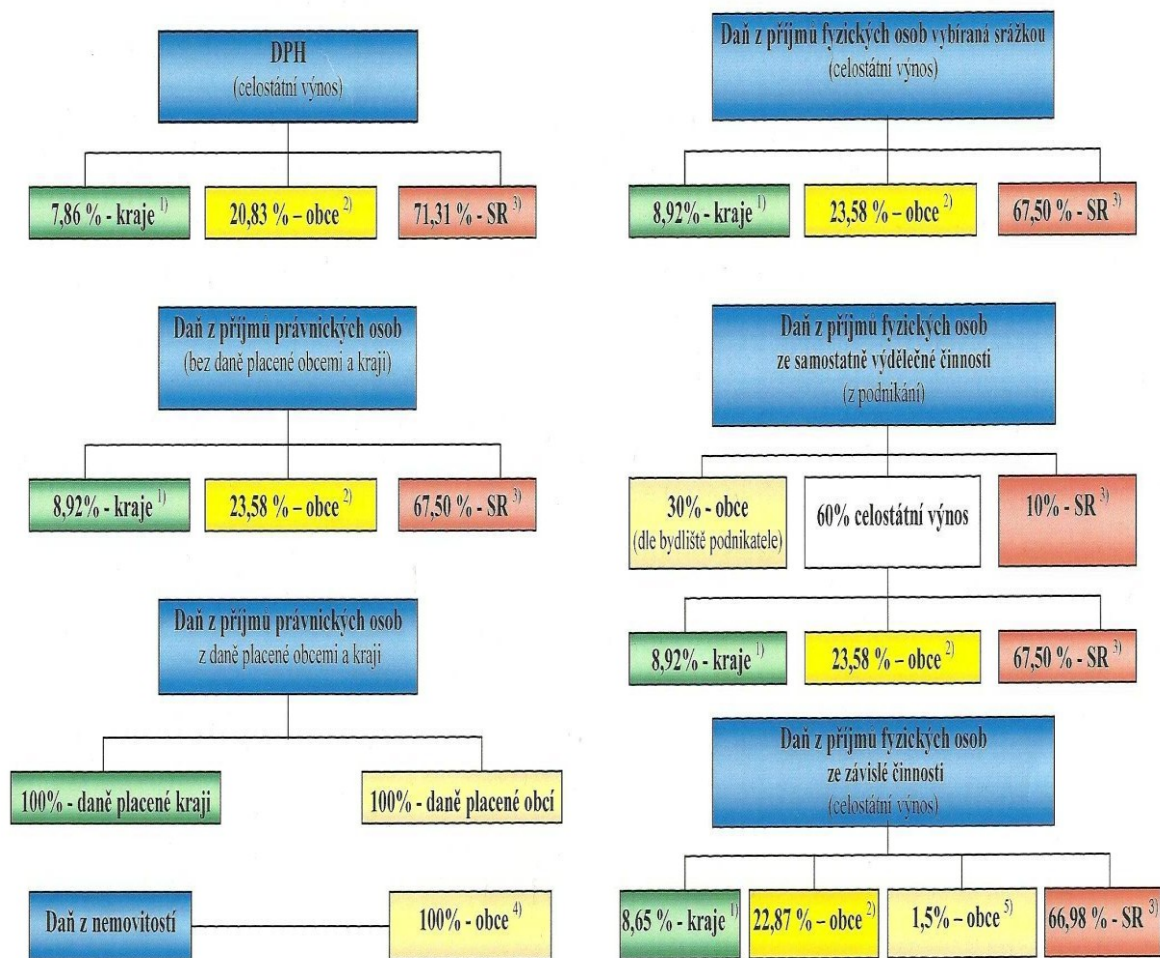
**Příjmy statutárního města Brna - schválený rozpočet  
na rok 2013**



Zdroj: <http://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/rozpocet/rozpocet-mesta-brna/souhrnny-rozpocet-statutarniho-mesta-brna-na-rok-2013/>

## Příloha 4 Schéma – Rozdělení rozpočtového určení daní

### Rozdělení rozpočtového určení daní v letech 2013 až 2015 (bez SFDI, poplatků a pokut)



#### Vysvětlivky:

<sup>1)</sup> Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

<sup>2)</sup> Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:

1. kritéria výměry katastrálních území obce (3 %)
2. prostého počtu obyvatel v obci (10 %)
3. násobků postupných přechodů (80 %)
4. počet dětí a žáků navštěvujících školu zřízenou obcí (7 %)

<sup>3)</sup> Příjmy státního rozpočtu

<sup>4)</sup> Výnos daně z nemovitosti; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.

<sup>5)</sup> Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

Zdroj: institut pro veřejnou správu Praha. 2013

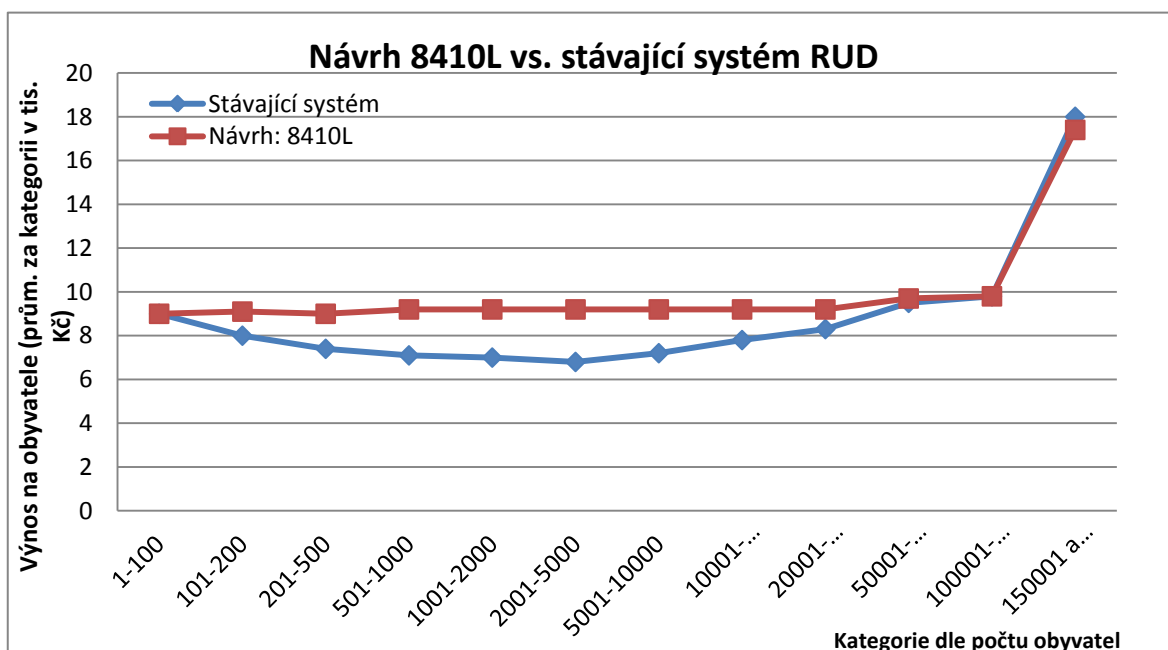
## Příloha 5 Tabulka - Dopady návrhu na změnu RUD (oproti platnému znění RUD)

### • Praha, Brno, Ostrava, Plzeň

	Návrh	
Praha	- 1,7 %	- 650 mil. Kč
Brno	- 3,0 %	-203 mil. Kč
Ostrava	- 2,9 %	-158 mil. Kč
Plzeň	- 3,0 %	-90 mil. Kč

Pramen: vlastní zpracování – údaje převzaty z <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/prijmy-kraju-a-obci/2012/novy-model-sdilenych-dani-pro-obce-9376>

## Příloha 6 Graf - Návrh 8410L na nové RUD a stávající systém RUD



Zdroj: vlastní zpracování dle <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/prijmy-kraju-a-obci/2012/novy-model-sdilenych-dani-pro-obce-9376>